

MAGYAR POSTA KIR.

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM.
BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 424

TELEFON: 1-505-97. — MŰSZAKI ÜGYEKBEN 1-465-00.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZASÁBÓL
A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESULETÉNEK
SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. NAGY SÁNDOR
M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:
RÁKOSI GYÖRGY
M. KIR. POSTAFŐMERNÖK

Kisebb postai szervek.

Irta: Dr. BUGYI JÓZSEF, m. kir. postaigazgató

Etablissements postaux de moindre importance.

Par le Dr. Joseph Bugyi, directeur des postes.

L'auteur fait une proposition au sujet du développement et de la réorganisation de l'institution d'agences postales.

Megcsönkített hazánk boldogulása szükségessé teszi az ország területének minél intenzívebb bekapcsolódását a gazdasági és a kulturális életbe. Ennek a bekapcsolódásnak — bátran mondhatni, — legfontosabb eszköze a posta. Ezt az államigazgatás már régen felismerte és iparkodott a postai hálózatot minden lakott területre kiterjeszteni. A korlátolt anyagi eszközök miatt azonban a törekvés elsősorban arra irányult, hogy minden községnek legyen valamelyes postai szerve (hivatal, ügynökség, faluzólevélhordó, vagy legalább községi zárostáska). A külterületeknek, az ú. n. tanyavilágnak, tanyai központoknak a rendszeres postai ellátása főleg az 1933. évi május hó 27-én Szegeden tartott tanyakongresszus óta vett nagyobb fejlődést. A tanyavilág postai ellátását a postaügynökségek, a tanyai gyűjtőállomások, a vasúti levélfelvevő állomások, valamint a faluzó levélhordók és a külterületi kézbesítők végzik. A szegedi postaigazgatóság kerületében jelenleg 24 postahivatal, 63 postaügynökség működik külterületen, amelyek közül 35 távbeszélővel is egyesítve van, ezenkívül van 133 tanyai gyűjtőállomás, 3 vasúti levélfelvevő állomás, 27 faluzó levélhordó, 180 külterületi kézbesítő, akik közül 11-et a m. kir. posta, 25-öt a posta és az érdekelt-ség közösen, 34-et pedig az érdekelt-ség, a többit az érdekelt város, illetőleg község alkalmazza.

Az utóbbi 2—3 évben a kézbesítés terén elért eredmény igen jelentős főleg ott, ahol a postaalkalmazottak végzik a kézbesítést. A ki

tűzött cél azonban, hogy a közönséges és az ajánlott levelezést, valamint legalább 20 P értékig az utalványokat minden nagyobb tanyakörzettel bíró város és község külterületén kézbesítsék, még igen sok helyen csak óhaj. Ennek főleg az az oka, hogy a község, illetőleg a város a felelősséget nem hajlandó vállalni, továbbá, hogy a városok, községek háztartási egyensúlya csak nehezen tartható fenn s így a közületek több munkát, több terhet átvenni nem akarnak, vagy nem tudnak.

A külterületen lakók által feladott küldemények összegyűjtése ott, ahol nincs postahivatal vagy ügynökség, az eddigi tapasztalatok szerint aránylag kevés eredménnyel járt, ami aggasztónak ugyan nem látszik, mert a küldeményeket az érdekeltek a városba, községbe menet, vagy ismerőseik stb. útján is könnyen feladhatják. E miatt panasz csak igen ritkán van. Talán ez az oka annak, hogy erre a külterületen lakó község eddig nagyobb súlyt nem helyezett.

A postától a külterületi kézbesítés fejlesztése, a külterületen lakók postai igényeinek kielégítése nagy anyagi áldozatot kíván. Éppen ezért a posta érdeke, hogy a külterületi lakosság érdekében egyoldalúan ne csupán az igen költséges kézbesítés, hanem a feladás is fejlődjék. A postai forgalom ne csak az érkezésnél, hanem a feladásnál emelkedjék s a forgalomemelkedés a többkiadásra, esetleg a továbbfejlesztésre is fedezetet nyújtson. Kétségtelen, hogy a közlekedési, így a postai berendezéseket is a szükség kelti életre, de elvitathatatlan tény az is, hogy a berendezések jósága, tökéletessége visszahat a forgalom alakulására és azt nagyban fejleszti. Erre igen jellemző példát hallottam régebben, amikor a budai alagút és a Városliget közt omnibusz közlekedett, alig volt utas, amióta azonban autóbusz jár, az autóbuszok tömve vannak, a forgalom és a jövedelmezőség megsokszorozódott.

A posta mint állami üzem a külterület postai ellátására nem létesíthet túlságosan költséges berendezéseket, az élethez, a lakosság igényeihez, teherviselő képességéhez kell alkalmazkodnia, oly módon azonban, hogy a berendezések ne csak a legégetőbb szükséglet elégtételt adják ki, hanem a forgalom fejlődésére is lehetőséget biztosítsanak, vonzóerőt gyakoroljanak.

A jelen cikkben a kisebb postai berendezések közül a postai ügynökségeket, a következő cikkben pedig a tanyai gyűjtő- és kézbesítő-állomásokat, a faluzólevélhordói és külterületi kézbesítést, valamint a zárostáskával való közvetítést a fenti szempontból tárgyalom s iparkodom rámutatni arra, hogy az Alföldön, ahol a lakosság jelentékeny része külterületen, tanyákon él, a postaigényeket hogyan lehetne kevés költséggel és lehetőleg jól kielégíteni.

1. Postaügynökség.

A postaügynökség működési köre a postahivatalokéval csaknem azonosnak vehető, a község szempontjából az értékkorlátozáson kívül az a különbség, hogy a postaügynökség a postatakarékpénztári szolgálatban a befizetéseket csak átveszi, s azokat az ellenőrző hivatalhoz juttatva, csupán közvetíti. Ezekről végleges elismervényt nem ad, továbbá belföldre a megállapított értéken felül, valamint külföldre szóló csomagokat, értékleveleket és utalványokat nem vesz fel és a megállá-

pított értéken felül küldeményt nem kézbesít. Az ügynökség által hivatalból nem kezelt küldemények közvetítését a fél megbízásából és veszályére azonban végezheti. A megbízásból kezelt küldeményekről s az átvett kézbesítő okiratokról elismervényt az ügynökség nem ad.

A közönség szempontjából hátrányos, hogy a csekk- és takarékbefizetésekről a fél végleges elismervényt nem kap, a csekk-, takaré- és utalványbefizetés azért, mert az ügynökség a befizetési lapot, a takarékkönyvet és az utalványt nem írja alá, nem betűzi le, csak az ellenőrző hivatal részéről történő felvétellel, könyveléssel és lebetűzéssel tekinthető teljesítettnek. Ez gyakran egy napi késést jelent, holott a posta tényleges felelőssége az ügynökség részéről történő átvétellel, nyugtázással kezdődik s ettől kezdve a csekkbefizetés összegével már csak a számlatulajdonos rendelkezhetik. Sérelmes a közönségre nézve az is, hogy az ügynök ú. n. rövid úton a takarékbetétkönyvre visszafizetést nem eszközölhet s kis összegnél is a fél csak egy nap mulva juthat pénzéhez.

Hátrányos a közönség szempontjából az is, hogy a megbízásból kezelt küldemény, illetőleg kézbesítő okirat átvételéről az ügynökség elismervényt nem ad, pedig a posta felelősségének kizárása esetén is az ügynök, mint a fél megbízottja, a megbízóval szemben magánjogilag felelősséggel tartozik.

A rádió-engedélyt az ügynökség nem állítja ki, e téren csak közvetít. Tekintettel azonban arra, hogy az engedély egyszersmindenkorra szól, ez a közönség szempontjából alig vehető hátránynak.

Egyéb szolgálat terén a közönséget illetően mincs lényeges különbség az ügynökség és a postahivatal közt.

Kezelési szempontból a helyzet az, hogy az ügynökség minden felvett könyvelt küldeményt beír az indigóval két példányban vezetett feladóvevénytömbbe, de a feladóvevényt csak ajánlott küldeményről, értéklevélről, csekk- és takarékbefizetésről, a bevont takarékkönyvekről, esetleg a fiókbérről, vagy az előre fizetett rádiódíjról adja ki a feladónak, míg csomagoknál és utalványoknál a szállítólevél, illetőleg az utalvány feladóvevényét adja ki. Ezenkívül minden könyvelt küldeményt tételesen beír a felvevő és leszámoló naplóba. Az ügynökség az ajánlott küldeményeket, csomagokat és értékleveleket véglegesen felveszi és továbbítja, az utalványokat, csekk- és postatakarékpénztári befizetéseket az ellenőrző hivatalhoz juttatja, amely azokat úgy könyveli és kezeli, mint a nála feladottakat. Az érkezett könyvelt küldeményeket az ellenőrző hivatal veszi leadásba s ezeknél az ügynökség a kézbesítő szerepét tölti be. Ugyanez a helyzet a hitelezett táviró- és távbeszélő-, valamint a rádiódíjakkal. Az ügynökség a felvett ajánlott-, csomag- és értéküldemények, valamint a nála feladott táviratok és nyilvános állomásáról folytatott távbeszélgetések kivételével tehát jelenleg csak közvetít s a közvetített küldeményeket stb. mind az ügynökség, mind az ellenőrző hivatal könyveli és tartja nyilván. Ez az ellenőrző hivatalnál jelentékeny munka, ami még fokozódik, ha az ügynökség mozgópostával stb. is közvetlenül rovatol.

Az ügynökség az ellenőrző hivattal naponta leszámol s az ügynökség kezelési eredményeit az ellenőrző hivatal a saját kezelési eredményeivel egy összegben könyveli.

Az ügynök a szolgálat ellátásáért a feldolgozott munkaegységek arányában évi 204—768 P munkajutalékot és távbeszélőkezelés esetében — amikor azonban a forgalom alapján járó díjazásnál a távbeszélő munkaegységek nem számítanak, — átalányként még évi 288 P díjazást és a tényleg feldolgozott munkaegységek után 100 munkaegységként 54 f üzemi jutalékot kap. Ez a díjazás a postahivatalok fenntartási költségénél jóval (30—60%-kal) olcsóbb. Az ügynökség díjazásán felül költséget okoz az ellenőrzés is, amiért az ellenőrző hivatal évi 600 munkaegységet s az ügynökség által kezelt csekk-, takaréklap- és utalvány be- és kifizetések után a teljes szorzószámmal szintén munkaegységet számít fel, ami végeredményben a postamesterek fenntartási költségében, illetőleg a kincstári hivataloknál a személyzeti kiadásokban jut kifejezésre. De ha ezt a többköltséget is vesszük, az ugyanazon forgalmat ellátó ügynökséggel járó kiadás jóval kisebb, mint a postahivatal fenntartásával járó költség. Ezért fiskális szempontból előnyös és indokolt az ügynökségek fenntartása, sőt előnyös lenne a kisebb forgalmú postamesteri hivatalok átalakítása ügynökséggé. Ennek egyetlen feltétele, hogy a közönség az átalakítás, illetőleg az ügynökség fenntartása folytán érzékeny hátrányt ne szenvedjen.

A szegedi postaigazgatóság kerületében jelenleg 78 postaügynökség működik, amelyek közül 21 távbeszélőt is kezel. Az ügynökségek közül az évi munkaegységek száma 21-nél az évi 7000-et, köztük ötnél pedig a 10.000-et is meghaladja; viszont 7 hivatal évi munkaegysége a 10.000-en alul van, köztük kettő az évi 7.000-et sem éri el, amelyeket adott esetben ügynökséggé lehetne átalakítani.

Az ügynökségi utasítás 1911-ből való, amikor a pénzforgalom aránylag kisebb volt s a gazdasági és kulturális élet a postával szemben a jelenleginél jóval kisebb igényeket támasztott. Amióta azonban a pénzforgalom lebonyolítása terén az állampénztárak szerepét a posta vette át és a gazdasági, valamint a kulturális életbe minden lakott hely bevonása államérdek is, a postaügynöki intézmény fejlesztése, a mai igényekhez való alkalmassá tétele indokolt és szükséges.

Az ügynökségi reformnál legfontosabb azoknak a hátrányoknak a lehető megszüntetése, amelyek a postát igénybevevőket sújtják.

1. A közönség érdekében indokolt csekkbefizetéseknél a közvetítés helyett a végleges felvétel és a befizetési lap nyugtázott elismervényrészének a befizetéskor való kiadása. A jogi helyzet az, hogy a csekkbefizetéseknél a m. kir. posta felelőssége jelenleg is a postaügynökség által történt átvétellel és ennek ideiglenes nyugtázásával kezdődik, amire befolyással egyáltalán nincs az, hogy az a nyugtázás csak ideiglenes s ugyanettől az időtől a befizetett összeg a számlatulajdonost illeti. A jogi helyzet szerint tehát a posta szempontjából az ügynökség által eszközölt felvétel befejezett (perfekt), nincs tehát szükség arra, hogy az ügynökség által már felvett csekkbefizetést az ellenőrző hivatal újból felvegye s a felvételt véglegesen ez ismerje el, a befizetési lapot ez lássa el keletbélyegzővel. Ez a befizetőre azzal a hátránnyal jár, hogy a fizetés teljesítési idejének nem a tényleges befizetés ideje, hanem az ellenőrző hivatal által eszközölt felvétel, az ellenőrző hivatal által alkalmazott keletbélyegző keltje vétetik, ami sok viszonylatban egy nap késést eredményez. Jogilag nincs tehát semmi akadálya annak, hogy

a csekkbefizetéseket az ügynökség véglegesen felvegye, a befizetési lapot keletbélyegzője lenyomatával ellássa, az aláírt és lebetűzött elismervényrészt a befizetőnek a befizetés alkalmával kiszolgáltatassa.

2. Ugyanez a helyzet a takarékbetéteknél is, ezeknél sem látok akadályt a tekintetben, hogy az ügynökség a betétet a betétkönyvbe beírja, keltezza, aláírja és bélyegzőlenyomattal ellássa. A fél szempontjából azonban az sem jelentene számbajöhető hátrányt, ha a takarékbetétkönyvet az ügynökség az ellenőrző hivatalhoz ezután is beküldené s ez a betétkönyv alapján ellenőrizné a betét elszámolását. Ebben az esetben azonban szükséges lenne annak kimondása, hogy az ügynökség a betétet csak beírja a betétkönyvbe a kelet kiírásával, de bélyegzőlenyomatot az ellenőrző hivatal alkalmaz. A félre nézve ez csak annyiban kényelmetlen, hogy a betétkönyvet némi késéssel kapná vissza, illetőleg az ügynökséghez érte kellene menni. Ellenőrzés szempontjából azonban a beküldés indokolható, mert ez az egyetlen tétel, ahol az ellenőrzés csak a betétkönyv alapján lehetséges és a visszaélést e téren lehet leginkább leplezni. Mivel azonban a visszaélés a postán aránylag igen ritka, kérdés, hogy az ellenőrzés címén a felek terhelése célszerű-e.

3. A csekkbefizetésekre vonatkozólag az 1. pontban elmondottak jogilag a postautalványbefizetéseknél is fennállanak, amelyekről az ügynökség végleges elismervényt ad ugyan, de keletbélyegzővel és aláírással nem az ügynökség, hanem az ellenőrző hivatal látja el az utalványt, aminek hátránya a két felvétel közt esetleg jelentkező egy napos eltolódás. Az utalványoknál is indokolt tehát, hogy az ügynökség ezeket véglegesen felvegye, keletbélyegzőlenyomattal és aláírással ellássa.

4. A csekk- és utalványbefizetéseknél az egyes viszonylatokban amiatt jelentkező késést, hogy az ügynökség zárlatának az ellenőrző hivatalhoz érkeztekor pénztári óra már nincs és így a felvétel jelenleg a következő munkanapra marad, abban az esetben, ha a felvételt az ügynökség végzi, minden nehézség nélkül el lehet kerülni, mert az előadottak szerint az ellenőrző hivatal ezeket *nem felveszi*, hanem csupán a postatakarékpénztárral, illetőleg az utalványleszámoló hivatallal elszámolhatás céljából nyilvántartásba és ennek révén a számadásába felveszi oly módon, hogy akkor, amikor az ügynökség zárlata rendszerint érkezik, pénztári óra még van, a csekk- és takarékbefizetéseket a csekk-, illetőleg a takarékaljegyzékbe bevezeti és az első tétel előtt az illető ügynökség nevét feljegyzi. Az ugyanazon ügynökséghez tartozó tételeket a tételszámnál {-jellel összefogja, beírja s a jegyzet rovatban az első tételnél az ügynökség nevét kiírja s mind a csekk- és takarékk-, mind az utalványbefizetéseknél a vonatkozó tételeket összeadja s az utolsó tétel mellett a befizetett és a díj összegeket számmal kiírja. Ezeket az oldal-, illetőleg a napi összegezésnél a hivatal által felvett tételekkel együtt összegezik, az utalványokat szabályszerűen ellenjegyzik, s a csekkbefizetési lapok könyvelési szelvényének hátoldalán, esetleg más alkalmas helyen az ellenőrző hivatal keletbélyegzője lenyomatát alkalmazza s úgy ezeket, mint az utalványokat az előírt módon továbbítja. Ha azonban pénztári óra már nincs, de a legközelebbi pénztári óráig a befizetések még előnyösen továbbíthatók, az ügynökség által felvett csekk- és takarékbetéteket külön aljegyzékbe vezetik

és mint II. takarékpénztári számadást továbbítják. Az utalványokat pedig a rovatoló a nála hagyandó utalványnaplóba, esetleg csoportos jegyzékbe írja be, mely esetben a következő tételszám előre feljegyzendő. az utalványokat ellenjegyzi és továbbítja. Az ügynökség kezelője minden esetben az ügynökség által beszolgáltatott pénzt a főpénztárba szolgáltatja be, mely az érdekelt osztályok leszámolásába a vonatkozó tételeket beállítja. Ily eljárás mellett a csekkbefizetések és utalványok késését csaknem minden viszonylatban meg lehetne szüntetni, mert a 78 ügynökség közül 32 csak az ellenőrző hivattal rovatol, ahol késés rendszerint nincs, 46-nál pedig oly C. vagy N. szolgálatot tartó hivatal bízható meg az ellenőrzéssel, amely ezeket idejében továbbíthatja.

5. Nem látok akadályt a tekintetben sem, hogy az ügynökség a nála és esetleg az ellenőrző hivatalnál kiállított takarékbetétkönyvre az általános szabályok szerint rövid úton visszafizetést eszközöljön. Feltéve, hogy az ügynökségnél erre van elegendő pénz (pl. értékcsikkadásból, a felvételnél, stb. befolyt pénz, vagy az ott levő, de fel nem használt készpénzellátmány). A betevő felmondási úrlapon ismeri el az összeg átvételét s a felmondási úrlap rovatai alapján az ellenőrző hivatalnál a visszafizetés számadásbavétele megtörténhetik a takarékkönyv beküldése nélkül is, de ha a betétnél a takarékkönyvnek az ellenőrző-hivatalhoz való beküldése elrendeltetnék, hasonló eljárás itt is célszerű lenne, ami azonban nem érintené azt, hogy az ügynökség rövid úton a visszafizetést előzően teljesítse.

6. Az ügynökségeknél az értékkorlátozás nem feltétlenül indokolt, főleg, ha az ügynök vasúti, állami, vagy községi stb. alkalmazott, vagy anyagilag megbízható. Ma, amikor a községek, illetőleg a tanyai körzetek közigazgatási megbízottai az adót, stb. csekk útján rendszerint hetenként fizetik, az 1200 P-ig való korlátozás alig tartható fenn. A postakiadók, a vasúti alkalmazottak, a tanítók és községi stb. alkalmazottak által kezelt ügynökségeknél a korlátozás túlzott és a közigazgatásra hátrányos óvatossági rendszabálynak látszik, amit indokolt lenne általában mellőzni. Azt, hogy indokolt-e a korlátozás, s ha igen, mily összegig, az igazgatóság a helyi és személyi körülmények figyelembevételével ügynökségenként állapíthatná meg. Korlátozás esetén nagyobb értékű küldemény, illetőleg az erről szóló kézbesítő okirat — megbízásból a fél veszélyére történő — átvétele esetén az ügynök adjon a félnek „Megbízásból, a fél veszélyére“ felírással ellátott elismervényt. Itt a felelősség szempontjából fontosnak tartom a korlátozásnak a Budapesti Közlönyben, az illető községben a szokásos módon, valamint a szolgálati rendben való közzétételét azzal a hozzáadással, hogy a m. kir. posta a megbízásból kezelt küldeményekért felelősséggel nem tartozik. Az ügynöknek a felelőssége azonban a megbízóval szemben a köztörvények szerint ettől függetlenül fennáll (pl. hűtlen kezelés, stb.). Megjegyzem, hogy az értékkorlátozás megfelelő tágitása esetén ennek gyakorlati jelentősége nem igen lesz.

A külföldre szóló csomag, utalvány vagy értéklevél feladása amiatt van korlátozva, hogy ezek felvételi szabályait stb. az ügynökség nem tudja megállapítani. Ezeket az ügynökség teljes felelősséggel átveheti és az ideiglenes átvételt elismerheti s azt a hozzátartozó pénzzel együtt

az ellenőrző hivatalhoz juttathatja, amely vagy felveszi a küldeményt s arról szabályszerű elismervényt ad s ezt és a felesleges pénzt visszaküldi. Vagy pedig a küldeményt visszatartja s az ügynökség útján a hiányt pótoltatja, vagy az egészet a feladónak való visszaadás végett az ügynökségnek visszaküldi.

Ha azonban az ügynöknek megfelelő postai szakképzettsége van (pl. postakiadó, vasúti tisztviselő, ny. postatisztviselő, stb.), a külföldre szóló küldemények felvételével is megbízható.

7. Kezelési szempontból fontos az ügynökségnek leadó-szolgálattal való megbízatása is, amely mellett az ellenőrző hivatal tényleg csak ellenőrizne és az ügynökséggel a beszedett díjakról leszámolna.

Ennek az érkezett ajánlott küldeményeknél, csomagoknál és értékleveleknél, valamint a postai megbízási lapoknál lényeges akadálya nincs s a jelenlegi helyzethez képest felelősség stb. szempontjából változást a közvetlen zárlatban érkezett küldemények tekintetében alig jelentene. Ebben az esetben az ügynökség vezethet ajánlott küldemények leadókönyvét és raktárkönyvet, havonta 1-gyel kezdődő tételszámmal. Az ügynökség a kézbesítő és megterhelő napló vonatkozó tételénél a leadási tételszámot feljegyezné, közvetlen rovatolás esetén a rovatlapra írná fel az érkezett ajánlott küldemény feladási helyét és ragszámát, valamint a leadókönyv tételszámát, az esetleges utánvételt, az érték küldeményeknél a raktárkönyvi tételszámot, sommás csomagoknál a darabszámot és a raktárkönyv kezdő- és végző számát, végül a megbízási lapoknál a darabszámot és a raktárkönyvi tételszámokat. Ha azonban az ellenőrző hivatal és az ügynökség közt is — éppen úgy, mint a közvetlen összeköttetésnél jelenleg is van, — a sommás rovatolás rendeltetnék el, aminek a fentiek megvalósítása esetén akadálya nincs, az ügynökség az ellenőrző hivaltól érkezett küldemények leadási tételszámait a legközelebbi leszámolás alkalmával közölné az ellenőrző hivattal. Az ügynökségnek a leadás terén való önállósítása a közvetlen zárlatban érkezett könyvelt küldeményekről szóló jegyzék készítését feleslegessé tenné, ami az ellenőrző hivatalnál is jelentős egyszerűsítést eredményezne. A leszámolás s ellenőrzés úgy történék, hogy az ügynökség minden leszámoláskor megküldené az ellenőrző hivatalnak a kézbesítő okiratokat, megbízási lapnál a törzslapot, amelyeket az ellenőrző hivatal tételszám szerint rendezve őrizne meg és megküldené az ügynökség a beszedett portó összegét. A kiváltott utánvételek és megbízási lapok összegeit mint utalványbefizetést könyvelné a felvevő- és leszámoló-naplóban s a vissza- vagy utánküldendő küldeményeket az ellenőrző hivatal útján továbbítaná, amely ezeket a kézbesítő okiratok fedőlapján előjegyezné (ragszám, rend. hely, esetleges díj) s az ügynökség naponként a leszámoláskor feltüntetné a kézbesítés alatt levő könyvelt küldemények darabszámát és leadási tételszámát. A leszámolást az ellenőrző hivatal naponta, hó végén a leadókönyvet és a raktárkönyvet, valamint a beszolgáltattott portót, az utánvételek, a megbízások elszámolását a kézbesítő és megterhelő naplók, a rovatlapok, a kézbesítő okiratok s a visszaküldési előjegyzések, valamint a nyilvántartások alapján tételesen ellenőrizné. A hóvégi maradványt az ügynökség a következő havi leadó-, illetőleg raktárkönyvbe átírná s erről másolatot küldene az ellenőrző hivatalnak. Hogy a torlódást a hó

végén el lehessen kerülni, az ajánlott küldemények leadókönyvét és a raktárkönyvet az ügynökség a hó 25—28-a táján lezárhatná és az ellenőrző hivatalhoz küldhetné. Ily módon megszüntethető lenne az ellenőrző hivatalnál a leadó könyvelés, a kézbesítő okirat beérkezésének előjegyzése s a csomagportóról való leszámolás, ami jelenleg főleg a kincstári kezelés mellett nehézkes.

8. Az utalványkifizetésnél célszerűnnek tartom a jelenlegi eljárást, t. i. hogy az utalványt az ellenőrző hivatalhoz tereljék s ez küldje pénzzel együtt az ügynökséghez. A netáni késések a 4. pontnál említettek figyelembevételével csaknem teljesen megszüntethetők, ha a rovatoló e célra a tapasztalatok szerint szükséges összegben pénzellátmányt kap. A szóbanforgó utalványoknak érkezési naplóba való beírását feltétlenül szükségesnek nem tartom, mert ezek a kézbesítő- és megterhelő naplóba tételesen íratnak be és az ellátmányról való leszámolás alkalmával az ellenőrzés egyébként is hatályos. Elegendő, ha az ellenőrző hivatal az ügynökség által vissza- vagy utánküldött posta- és csekkutalványokról előjegyzést vezet.

9. A kezelés bonyolultabb volta miatt a távbeszélő alapkönyvet, a rádiódíjnyilvántartást az ellenőrző hivatal vezetné s az állítaná ki a díjnyugtákat és a rádióengedélyokiratokat is. Ugyancsak a körülményesebb kezelés miatt a postai megbízási okiratokat, beleértve a filléres megbízásokat is, továbbra is az ellenőrző hivatal érkeztetné és mind ezeket, mind pedig a hitelezett táviró- és távbeszélő-, valamint a rádiódíjnyugtákat megterhelés mellett küldené ki az ügynökséghez, mely azokról naponta leszámolna, beküldve a beszedett összegeket és a kézbesítés alatt levőket felsorolva.

10. Megfontolandónak vélem, hogy a feladóvevénytömb az ügynökségnél meghagyassék-e vagy sem. Tekintettel arra, hogy az ügynökség a feladóvevénytömbön elismervényt csupán az ajánlott küldeményekről, az értéklevelekről, a bevont takarékkönyvekről, a fiókbékekről és az előrefizetett rádiódíjakról, valamint az ideiglenesen felvett, vagy esetleg a megbízásból kezelt küldeményekről ad ki a feleknek és az ily küldemények száma aránylag kevés és az ügynökség a felvett könyvelt küldeményeket stb. a leszámolás végett is a felvevő és leszámoló naplóba tételesen beírja, feleslegesnek tartom, hogy az ügynökség minden ily küldeményt a feladóvevénytömbbe beírjon. Így tehát a feladóvevénytömb csak feladóvevény lenne. Ebben az esetben a 100-as tömb igen hosszú idő alatt telnék meg s az ellenőrzés célját már nem szolgálná. Ezek miatt a feladóvevénytömb helyett célszerűbbnek tartom a szelvényes feladókönyv (34. sz. ny.) használatát, de csak oly esetben, amikor a fentebbiek szerint külön elismervényt kell a félnek adni. Tulajdonképeni felvevőkönyvül a felvevő és leszámoló napló szolgálna ezentúl is, amelybe az ügynökség minden felvett könyvelt küldeményt, utalvány-, csekk- és takarékbefizetést, utánvétel, megbízási lap kiváltása esetén ezt mint utalvány-, illetőleg csekkbefizetést, a fiókbért és az előre fizetett rádiódíjat mint ilyeneket tételesen beírja. Ezekhez képest a felvevő és leszámoló napló hasáb-feliratait módosítani, a készpénzben fizetett díjakra s a takarékbetétnél a betevő követelésére hasábot kellene nyitni.

Az ellenőrző hivatal által megterheléssel küldött megbízási okira-

A.M. KIR.

tokról és díjnyugtákról, valamint a készpénzellátmányról a leszámolási részben számolna le az ügynökség.

11. A már előadottak figyelembevételével az ellenőrző hivatal a kézbesítő és megterhelő naplóban az ügynökséget csupán az általa küldött és utalványonként részletezett készpénz ellátmánnyal, valamint az általa leadásba vett megbízási okiratok (beleértve a filléres megbízások) darabszámával és összegével, továbbá a hitelezett távíró és távbeszélő díjnyugták, valamint a rádiódíjnyugták darabszámával és összegével terhelné meg. Ezeket — a rádiódíjnyugták kivételével — tételesen, a rádiódíjnyugtákat azonban sommásan, vagyis az összdarabszámot és az e címen összesen beszédendő összeget egy összegben, de az engedély-okiratok számának egyenkénti feljegyzése mellett írná be a kézbesítő- és megterhelő-naplóba. Az ügynökség napi leszámolása a következő lenne: *Megterhelés:* a) az előző napról kézbesítés alatt lévő 1. utalványok darabszáma és az ezekre visszatartott készpénz-ellátmány, 2. megbízási okiratok és díjnyugták darabszáma és összege, b) a .../...-n érkezett 1. utalványok darabszáma és az ezekre kapott készpénz ellátmány összege, 2. megbízási okiratok és díjnyugták darabszáma és összege, c) a felvevő- és leszámoló-napló szerint 1. a felvett postautalványok, csekk- és takarékbefizetések összege, 2. készpénzben fizetett bérmentesítési és egyéb díjak (utalvány-, csekk bérmentesítési díjak, előre fizetett rádiódíjak, fiókbér, megbízásból feladásra küldött küldemények díja, stb., ezeket esetleg címenként külön lehetne venni), d) a kifizetett posta- és csekkutalványok utalványkézbesítési díja, e) a kézbesített küldemények után készpénzben szedett portó, f) a számviben elszámolt távírási díj, g) a távbeszélő naplóban elszámolt beszélgetési díjak, h) a megrendelt értékcikkek összege, i) összesen.

Felmentés: a) a felvételtől eredő és az ügynökség által kezelt küldemények után befolyt készpénz és értékcikkkrendelés (a megterhelés c)—h) rovatainak) összege, b) a visszaküldött utalványok darabszáma és összege, c) a kiváltott megbízási okiratok darabszáma és összege, d) a kiváltott távíró és távbeszélő díjnyugták darabszáma és összege, e) a kiváltott rádió-díjnyugták darabszáma (az engedélyek számait felsorolva) és összege, f) *Beszolgáltatót készpénz összesen*, g) a kifizetett postautalványok darabszáma és összege, h) a kifizetett csekk- és takarékutalványok darabszáma és összege, i) a takaréklapok (... drb) értéke, j) a rövid úton visszafizetett takarékbetétek összege, k) a kifizetett küldöncdíjak a csatolt nyugta szerint, l) a visszaküldött küldeményeket terhelő portóbélyeg összege, m) a kézbesítés alatt levő utalványok darabszáma és összege, n) a kézbesítés alatt levő távíró-, távbeszélő-díjnyugták darabszáma és összege, o) a kézbesítés alatt levő rádió-díjnyugták darabszáma (eng.-számokat felsorolva) és összege, p) a kézbesítés alatt levő megbízási okiratok darabszáma és összege, r) Mérték.

12. Az ellenőrző hivatal az ügynökség felvevő- és leszámoló naplóját, a leszámolást és a mérleget felülvizsgálja, a küldemények és kézbesítő stb. okiratok szabályszerű kezeléséről gondoskodik, az utalvány-, csekk- és takarékbefizetéseket a 4. pontban elmondottak szerint nyilvántartásba és számadásba veszi, az utalvány-, csekk- és takarékkifizetéseket pedig a befizetésnél követett eljáráshoz hasonlóan az utalvány-

KÖNYVTÁRÁNAK
TULAJDONA

kifizetési naplóba, illetőleg a csekk- és takarékaljegyzékbe — az első tételnél az ügynökség nevének feljegyzése mellett, — beírja, e tételek összegeit a jegyzet-rovatba kiírja s a kifizetett utalványokat, rövidutas felmondásokat az ellenőrzés és számadásbavétel jeléül keletbélyegző-fenyomatával ellátja s a csekk és takarékbé- és kifizetési okiratokat késedelem nélkül, esetleg mint II. takarékszámadást a postatakarék-pénztárhoz, — a befizetett postautalványokat a rendeltetési helyre, a kifizetett postautalványokat pedig az utalványleszámoló hivatalhoz az ellenőrző hivatalra előírt módon késedelem nélkül továbbítja. Majd a küldöncdíjnyugtákat s a portóbélyeggel ellátott s az ügynökség által visszaküldött küldeményt a vonatkozó összeg átvétele mellett az érdekelt kezelőnek átadja, a szóbanforgó összegekkel az ügynökség készpénzbeszolgáltatásait kiegészíti s a főpénztárnak átadja, amely az egyes eredményeket az érdekelt osztály leszámolásában előjegyzi.

A tervezet szerint az ügynökség felvétel és kézbesítés szempontjából teljes önállóságot kapna. Felmerülhet az a kérdés, hogy az ellenőrző hivatal az ügynökség kezelési eredményeit a saját kezelési eredményei közt számolja-e el a pénztárszámadásban, stb., vagy pedig a saját és az ügynökségek kezelési eredményeit külön-külön tüntesse fel és esetleg a pénztárszámadásban is külön számolja el.

Az utóbbi esetben minden egyes ügynökségről a pénztárszámadáshoz hasonló, de a dolog természeténél fogva kevesebb rovattal bíró számadást kellene vezetni s ebben az ügynökség napi eredményeit könyvelni. Az ellenőrző hivatal pénztárszámadásában naponta az ügynökségnek kiadott készpénzellátmány és az ügynökségnek eladott értékcikk, valamint az ügynökség készpénzbeszolgáltatása szerepelne, amihez a beküldött takaréklapokat, a kifizetett küldöncdíjat és a levonóívben elszámolandó levélportót is hozzá kellene számítani. Az ügynökség kezelési eredményét az ellenőrző hivatal a hó végén a saját havi eredménye után, a pénztárszámadásban az egyik függőleges hasámba írná be s az ügynökség beszolgáltatására, a kiadott ellátmányra és értékcikkre vonatkozó tételeket a hóvégi hasámba beírni nem kellene, az ügynökségnél levő készpénzellátmányt pedig a jelenlegi módon a készpénz közt szerepeltetné. Ha több ügynökség van, az egyes ügynökségekről az adatokat egy számadáson összesíteni lehetne s az ügynökségek eredményeit egy tételben lehetne a pénztárszámadásba beírni s a közös eredményeket a következő hasámban együttesen lehetne feltüntetni. Az ügynökségekről — ebben az esetben — külön, de ha több ügynökség is van, csak egy közös utalvány- és takaréksommázatot, értékcikknaplót és levonóívet, esetleg küldöncdíj-számadást kellene vezetni.

Ennek a rendszernek az lenne az előnye, hogy az ügynökségek eredményeit a számvevőség külön könyvelhetné és nyilvántarthatná. Hátránya, hogy a hóvégi zárlat az ellenőrző hivatalnál megnehezítetténe és az országban levő 581 ügynökség eredményének havonkénti nyilvántartása a számvevőségnek jelentékenyen több munkát adna. Lényegesen több munka azonban hó közben az ellenőrző hivatalnál nem lenne, mert az ellenőrző hivatal a jelenlegi rendszer mellett is vezet nyilvántartást a munkaegységkimutatás összeállíthatása végett mindegyik ügynökség forgalmáról, továbbá az ügynökség jövedéki bevételeiről, ame-

lyek havi összegét ügynökségenként külön-külön az igazgatóságnak minden hó végén jelenteni kell. A tervezet szerint ezt az előjegyzést naponta és pontosan kellene vezetni és a kifizetett küldöncdíj és a levonóívben elszámolandó tételekkel, valamint az értékcikkarusítási jutalékkal kellene csak kiegészíteni, ami lényeges munkatöbbletnek nem tekinthető. Ha azonban a fenti célokra a posta nyomtatványt rendszeresítene, a munka — a jelenlegihez viszonyítva, — alig változnék.

A számvevőségnél és az ellenőrző hivatalnál a hóvégi zárlatnál felmerülő többmunka — véleményem szerint — az elérhető eredménnyel nem ér fel, főleg, ha tekintetbe vesszük, hogy abban az esetben is, ha az ellenőrző hivatal az ügynökségek kezelési eredményeit a pénztár-számadásban és a kezelési nyilvántartásokban naponta a saját kezelési eredményei közt szerepelteti (amely esetben külön sommázat, érték-cikknapló, levonóív és küldöncdíjszámadás vezetésére nincs szükség), az ellenőrző hivatal által ügynökségenként bármely esetben is vezetett nyilvántartásban az ügynökség kezelési eredményei lényegileg jelenleg is szerepelnek, ezeket az igazgatóság havonként nyilvántartja, s szükség esetén az adatok a számvevőség rendelkezésére bocsáthatók.

Az ügynökségi eredmények pontos és egyöntetű nyilvántarthatása érdekében indokoltnak tartom, hogy a forgalmi adatok és a kezelési eredmények nyilvántartására postai nyomtatvány rendszeresíttessék s az ellenőrző hivatal ugyanily nyomtatványon az ügynökség eredményeit évente is tartsa nyilván s ezt az összesítést a december havi számadás közt őrizze.

A fentiekben ismertetett módosítások kezelési szempontból is lényeges egyszerűsítéseket eredményeznek az ellenőrző hivatalnál. Ezért indokoltnak tartom az ellenőrzésért stb. felszámítható munkaegységek revidálását és a tényleges forgalomhoz igazodó értékelés megállapítását, mert a jelenlegi rendszer mellett egyes kisforgalmú ügynökség munkaegységét csaknem eléri, esetleg meg is haladja az ellenőrző hivatal által felszámított munkaegységek száma (6 ilyen van a szegedi kerületben), viszont az erős csomagforgalmú és a távbeszélővel egyesített ügynökségeknél az ellenőrző hivatal által felszámítható munkaegység aránylag kevés.

Az ügynökség reformjával kapcsolatban az ügynökök személyéről is megemlékezem. Az ügynökségi teendők ellátása ma már kellő műveltséget és szaktudást kíván és főleg, ha távbeszélője is van, teljes napi elfoglaltságot jelent. Ezért kívánatos, hogy ügynök lehetőleg négy középiskolát végzett oly egyén legyen, akinek ott lakása és megélhetése van, a szolgálat kifogástalan ellátására családi és egyéb körülményei folytán képes és a posta tekintélyét is biztosítja.

Az előadottakat összefoglalva, az ügynökség reformjánál irányadónak vélem, hogy a közönséggel való viszonylatban az ügynökség önálló legyen, érték, stb. tekintetében korlátozás csak ott létesíttessék, ahol erre feltétlen szükség van, s az ellenőrző hivatalhoz terelendő küldemények késése lehetőleg elkerültessék, amit az ellenőrző hivatalok kijelölésénél úgyszólván döntő fontosságúnak kellene venni s ott, ahol az ügynökségi zárlat pénztári órán kívül indíttatik, a rovatolónak, stb. kellő ellátmány adassék. Az ellenőrző hivatal működését viszont főleg az ellenőrzésre és az elszámolásra lehetne szűkíteni.

Ily irányelvek mellett az ügynökségek nemcsak a külterületi, de még a nagyobb igényű lakosság postai igényeit is képesek kielégíteni, sőt a kisforgalmú hivatalok fokozatosan ügynökségekbe alakíthatók át s az így felszabaduló összegeknek a külterületek postai igényeinek ellátására való felhasználásával a postaszolgálatot javítani lehetne.

A Távbeszélő Nemzetközi Tanácsadó Bizottságának 1936. évi kopenhágai üléséről és az ott szerzett tapasztalatokról és benyomásokról.

Irta: Dr. HAVAS FERENC, m. kir. postaigazgató.

De l'Assemblée Plénière du Comité Consultatif Internationale Téléphonique de Copenhague 1936. ainsi que des impressions et des expériences y acquises.

Par le docteur François Havas, directeur des postes.

L'auteur, en soulignant le rôle important des trois Comités Consultatifs, fonctionnant dans l'Union Internationale des Télécommunications, il expose les résultats importants de l'Assemblée Plénière du C. C. I. F. de Copenhague 1936. et quelques unes de ses impressions et expériences y acquises.

Amint azt mindnyájan tudjuk, a Távközlés Nemzetközi Egyesületének keretében három nemzetközi tanácsadó bizottság működik. És pedig a Táviró Nemzetközi Tanácsadó Bizottsága, az Egyesület hivatalos nyelvén: Comité Consultatif International Télégraphique (röviden C. C. I. T.), a Távbeszélő Nemzetközi Tanácsadó Bizottsága (Comité Consultatif International Téléphonique, röviden: C. C. I. F.) és a Rádióközlés Nemzetközi Tanácsadó Bizottsága (Comité Consultatif International des Radiocommunications, röviden: C. C. I. R.).

E három nemzetközi tanácsadó bizottság több mint tízéves multra tekinthet vissza s azok működéséről most már a legszigorúbb kritika, de leginkább a világtáviró, távbeszélő és rádióközlés terén az utolsó tíz évben elért nagyszerű eredmények is bizonyítják, hogy munkájukat kitünően végezték, illetőleg végzik s ezért őket az egész világ elismerése illeti meg.

Mivel a három távközlési üzletág közül a legnagyobb nehézségeket a távbeszélő terén kellett leküzdeni, a Távbeszélő Nemzetközi Tanácsadó Bizottsága kezdte el leghamarább működését, mert az már 1924-ben megalakult. Sőt annak megalakulását már 1908-ra is tehetjük, mert ha kisebb keretekben is, de az ő munkakörében működött az a nemzetközi mérnökbizottság, amely a nemzetközi távbeszélőforgalom problémáinak megbeszélése céljából a m. kir. posta akkori műszaki vezetőinek meghívására Budapesten 1908-ban ülésezett. E bizottság az európai nemzetközi távbeszélő forgalom kifejlődése érdekében igen értékes határozatokat hozott, amelyeknek gyakorlati megvalósulását a világháború kitörése késleltette ugyan, de megakadályozni még sem tudta.

KIR.

A.M.

A Távbeszélő Nemzetközi Tanácsadó Bizottságának nagy feladatai elvégzéséhez sűrű ülésezésre és nagyszámú előkészítő és előadói bizottságra, valamint ezek munkájának összesítését végző állandó vezértitkárságra volt szüksége. Ezek a szervek az eltelt tizenkét év alatt ugyan csak kivették részüket a nagy munkából.

A C. C. I. F. szervei a nemzetközi távbeszélő időszerű műszaki, üzemi, forgalmi és díjszabási kérdéseivel állandóan foglalkoznak s tanulmányaik eredményeit időnként az ú. n. előadói bizottságok ülésein foglalják össze, hogy azokat aztán az évenként, újabban két évenként más és más ország fővárosában összeülő, ú. n. teljes ülések elé terjeszték. Ezek viszont a kiadott ajánlásokban tárják az újításokat gyakorlati megvalósítás céljából a világ távbeszélő igazgatásai és társaságai elé. A távbeszélő igazgatások és társaságok a nagyértékű s a gyakorlati élet követelményeivel a legteljesebb mértékben számoló ajánlásokat legnagyobbreszt alkalmazzák is s ezzel a világ-távbeszélő forgalom egy-egy üzemi és díjszabási elvek szerint való kifejllesztését és működését biztosítják.

Elmondhatjuk tehát, hogy az, ami a világ külpolitikusaiknak a népszövetség működése révén, sajnos, még nem sikerült, azt a világ táv-
közlési igazgatásai a maguk Nemzetközi Egyesülete és annak Tanácsadó Bizottságai révén a világközlekedés ügykörében már megvalósították.

A magyar postaigazgatás a Nemzetközi Tanácsadó Bizottság működésének nagy jelentőségét már kezdettől fogva felismerte s különös súlyt helyezett arra, hogy azok munkájában kiküldötteivel résztvegyen. A magyar kormány ennél még többet is tett akkor, amidőn a C. C. I. F. tizedik teljes ülését az 1934. évben Budapestre hívta meg s annak méltó keretben való működése céljából parlamentünk csodás szépségű helyiségeit az ülések céljaira megszerezte.

A budapesti ülést, mint legközelebbi teljes ülés a f. év júniusának 11. és 20. közt a dán kormány által Kopenhágában, a Kristianborg-palotában vendégül látott XI-ik teljes ülése követte, amelyen a magyar postaigazgatást Véghely Dezső m. kir. posta műszaki főigazgató úr öméltósága vezetése alatt háromtagú delegáció képviselte, amelybe Tomits Iván posta műszaki tanácsos, Bernauer Géza, az Ericsson magyar villamossági részvénytársaság ügyvezető igazgatója és személyem tartoztak. A kopenhágai teljes ülés a dán parlament pompás termeiben fényes külsőségek és a dán postaigazgatás és a kormány által, valamint a dán távbeszélő vállalatok által rendezett ünnepségekkel és szórakozásokkal tarkítva zajlott le. Végzett munkája semmiben sem maradt az eddigi 10 teljes ülés munkája mögött.

A kopenhágai ülés az eddig követett gyakorlatnak megfelelően a tárgysorozatra tűzött kérdéseket elektromos átviteli, elektromos védelmi, végül üzemi, forgalmi és díjszabási ügykörre csoportosítva tárgyalta. Az ügyköröknek megfelelően az előadói bizottságok is oly módon tagozódtak, hogy az átviteli és védelmi kérdésekkel foglalkozó, vagyis a műszaki előadói bizottságokként az 1—5. számú előadói bizottságok működtek, az üzemi, forgalmi és díjszabási ügykörben pedig a 6. és 7. előadói bizottságok.

A kopenhágai teljes ülés lefolyása minden tekintetben simán ment,

mert az előadói bizottságok a tanulmányozásra kitűzött kérdéseket alaposan előkészítették a megoldásra. Az általuk javaslatba hozott ajánlásokat a teljes ülés főbizottságai csekély módosításoktól eltekintve, minden nagyobb vita nélkül elfogadhatták s ezzel a nemzetközi távbeszélő üzeme számára az időközi haladás által szükségessé tett műszaki és forgalmi fejlődést biztosították is. Ezek közül a forgalomra, üzemre és díjszabásra vonatkozó újításokat, amelyek a hivatalokat és a közönséget is egyaránt érdeklik, a C. C. I. F. ajánlásának megfelelően a magyar postaigazgatás is 1937. január hó 1-től kezdve lépteti életbe. Erre vonatkozólag a Rendeleték Tára útján, az intézkedés már meg is történt. A műszaki téren szükségessé váló újítások rendszeresítése, illetőleg alkalmazásba vétele iránt az intézkedések természetesen szintén megtörténtek, illetőleg megtörténnek.

A teljes ülés az 1938. év februárjába Kairóba összehívott nemzetközi táviró és távbeszélő értekezlet számára mintegy előkészítő munkát is végzett, mert a Nemzetközi Távbeszélő Szabályzatának átvizsgálása számára kidolgozta azokat a javaslatokat, amelyeknek beiktatását a C. C. I. F. időközben kiadott s a világ távbeszélő igazgatásai által már a gyakorlatban alkalmazott ajánlásai szükségessé tettek.

A C. C. I. F. kopenhágai ülése természetesen a jövő feladatairól sem feledkezett meg s kijelölte azokat a tanulmányozandó kérdéseket is, amelyek megérlelését az átviteli, védelmi, a forgalmi és díjszabási ügykörökben szükségesnek látta, Ugyancsak tanulmányozás tárgyává tette az erre a célra kijelölt műszaki és forgalmi szakértőkből álló vegyes bizottsággal, az európai nemzetközi távbeszélő közlekedési utak rendszerbe foglalásának kérdését. Ez a vegyes bizottság az egyes országok hálózatának és központjainak műszaki értékét figyelembe véve, az egyes viszonylatok forgalmának leggyorsabb és legjobb érthetőség mellett való lebonyolításának lehetőségeit fogja tanulmányozni. Egyúttal megállapítja azt is, hogy két-két ország közti forgalomban, melyek azok a közlekedési utak, amelyek a beszélgetések leggyorsabb és legjobb lebonyolítását biztosítják. Ebbe a vegyes bizottságba, amely „Commission mixte pour l'étude d'un programme général d'interconnexion téléphonique en Europe“ néven működik, a kopenhágai teljes ülés csak 7 európai állam képviselőit jelölte tagokul. Különös kitüntetés érte Magyarországot, akkor, amidőn e 7 ország közé szintén beválasztották s abba így mind a műszaki, mind a forgalmi ügykörben a maga képviselőit ki is jelölhette. A magyar postaigazgatás azonban a kopenhágai ülésen a többi előadói bizottság tanulmányi és előkészítő munkájából is részt kért magának és a 4-ik (átviteli), valamint a 6. és 7. (forgalom, üzem, díjszabás) előadói bizottságaiba a maga előadóit szintén benevezte.

Az európai közlekedési utak műszaki és forgalmi értékeit tanulmányozó vegyes bizottságba való beválasztásunknak különösen azért van jelentősége, mert így képviselőinknek alkalmuk lesz arra, hogy a magyar távkábelhálózatnak az európai távbeszélő forgalom szempontjából kifejezésre jutó értékére a tanácsadó bizottság figyelmét esetenként külön is felhívják. Kiemelhetik természetesen azokat a műszaki és forgalmi értékeket is, amelyeket a magyar távbeszélő hálózatba kapcsolt erősítő berendezések, valamint az automatikus üzemmel működő

legmodernebb távbeszélő központok e forgalom számára jelentenek. A magyar távbeszélő jövőbeni nemzetközi toglalkoztatásának biztosítása céljából, e vegyes bizottsági tagságnak reánk nézve azért is nagy fontossága van, mert az országunk forgalmi megkerülésére irányuló tevékenyseget így bizonyos fokig majd ellensúlyozhatjuk.

A nemzetközi távbeszélő forgalom terén az egyes országok a forgalomnak a maguk vonalaira való terelése szempontjából ugyanis éppen úgy versenyeznek egymással, mint az ugyanazt a cikket áruló magánvállalatok. E versenynek azonban az üzleti előnyökön kívül, néha más mozgató rugói is lehetnek és sajnos, vannak is.

Ezek a jelenségek kétszeresen fontossá teszik tehát azt, hogy Magyarország az ilyen távközlési ügyeket tárgyaló nemzetközi értekezleteken képviseltesse magát. Ott vonalaira és berendezéseire a többi érdekeltek figyelmét felhívja s e mellett a többi ország képviselőivel kiküldöttéi személyes kapcsolatokat is szereznek, hogy adott esetben, amikor ezeknek egyik-másik kényes kérdésben dönteniök kell, azok részéről egyrésztől szimpátiára és jóakaratóú támogatásra számíthassanak, másrészt szükség esetén a személyes viszonyban is felvehessék velük az érintkezést sok olyan kérdés előkészítésénél, amelynél a hivatalos írásbeli út a cél elérésére teljességgel alkalmatlan vagy túl hosszadalmas.

A nemzetközi távközlési üzemek műszaki és üzleti adminisztrátorainak tehát nemcsak jó mérnököknek, illetőleg hivatalnokoknak kell lenniök, hanem elsőrangú üzleti érzéket felmutató megfigyelőknek is. Külföldi kiküldetések alkalmával mindig ki kell kutatniök azt, hogy országuk távközlési üzei számára hol kínálkozik valami kedvező alkalom az érvényesülésre s esetleg milyen ösvényeken haladva, tudnak elérni olyan üzleti és forgalmi előnyöket, amelyek bizony maguktól sohasem kínálkoznának.

A magyar királyi posta vezetősége a külföldi kiküldetések ügyét mindig ilyen magasabb szempontból bírálja el és saját jól felfogott érdekében sohasem mulaszt el egyetlen alkalmat sem arra, hogy szavát ott és akkor hallassa a nemzetközi távközlési fórumok előtt, amikor arra szükség van, illetőleg szükség lehet. A maga helyén és idején jól megválasztott külföldi kiküldetésekre költött pénzt tehát sohasem szabad adminisztrációs fényűzésre kiadott pénznek, hanem csak helyesen alkalmazott befektetésnek tekinteni, amelynek mindig meg kell hoznia a maga jó kamatait.

A kopenhágai C. C. I. F. ülésén való részvételt is a magyar delegáció ilyen irányban kifejtett működésével igyekezett országa számára hasznossá és hazánk jövőbeni forgalmi helyzete szempontjából előnyössé tenni. Magyarországnak az említett vegyes bizottságba való beválasztása is már tulajdonképpen ilyen eredménynek számít, amely egészen biztosan nem következik be akkor, ha az ülésen nem képviseltetjük magunkat. A bizottságba ugyanis eredetileg csak 6 állam volt jelölve, amelyek közt Magyarország nem szerepelt s Magyarországot csak az ülésen folytatott tárgyalásokkal kapcsolatban választották be a vegyes bizottságba. A személyes kapcsolatok és jóviszony kiépítése is jól haladt a mi számunkra Kopenhágában s e révén a magyar távbeszélő üzleti lehetőségei számára éppen a közelmúltban már sikerült is kézzelfogható előnyöket szereznünk.

Országunk megbecsülésének az ügyét különben kiküldöttein már a korábbi értekezleteken is teljes energiájukkal igyekeztek előmozdítani. Örömmel állapítom meg, hogy a C. C. I. F. kopenhágai értekezlete igen jó alkalmul szolgált arra, hogy ez a megbecsülés ott újból kifejezésre jusson. E tekintetben elég, ha arra a megkülönböztetett szívélyes fogadtatásra mutatok rá, amelyben a vendéglátó dán igazgatás a magyar delegációt részesítette. Egyáltalában nem sablonos udvariasságról van itt szó, mert egy olyan értekezleten, amelyen 47 ország és nemzetközi szervezet összesen 170 delegátussal képviselteti magát, ott nem a véletlen játéka az, hogy a dán közlekedési miniszter által adott vacsorán, amelyen a házigazda szerepét Mondrup dán postavezérigazgató töltötte be, a vezérigazgató éppen a magyar delegáció vezetőjének nevével a karján vonul be elsőnek a miniszteri vacsora termébe s ezt a hölgyet az asztalnál jobbjára ülteti. Ezen a vacsorán a zenekari emelvényre a dán lobogó mellé a magyar nemzeti lobogó volt tűzve, más lobogó pedig nem! A felköszöntő után pedig a zenekar a dán himnusz után a magyar himnuszt játszotta, mint annak az országnak a himnuszt, amely a C. C. I. F. megelőző ülését a maga földjén szintén vendégül látta.

Az országunk iránti igaz szeretet s az 1934. évi budapesti ülésre való kedves visszaemlékezés egyébként gyönyörűen csendült ki abból a szép beszédből, amellyel Mondrup dán postavezérigazgató a miniszteri vacsorán az értekezlet delegátusait üdvözölte és abból a válaszból is, amellyel dr. Muri svájci fődelegátus ezt az üdvözlést az értekezlet tagjai nevében megköszönte. Így Mondrup dán postavezérigazgató úr többek közt a következőket mondotta:

„Mindazok a kiküldöttek, akik 1934-ben felejthetetlen napokat töltöttek Budapesten, megőrzik emlékét a magyar föld szépségeinek és a magyar nép szeretetreméltóságának.

Boldog vagyok, hogy mindnyájunk tolmácsa lehetek, amikor külön üdvözlöm a magyar delegációt, amely azt az országot képviseli, amely a Duna királynőjének nevezett szép Budapesten vendéglátó gazdája volt 1934-ben a C. C. I. F.-nek.“

Dr. Muri svájci fődelegátus úr válaszbeszédében a következőkben emlékezett meg Budapestről:

„Amint azt az Elnök úr oly helyesen fejezte ki, mindnyájan pompás emlékeket őriztünk meg Budapestről. Még nem felejtettük el a Balatont és az onnan történt több mint vidám visszatérést. Azt hiszem azonban, hogy azok az emlékek, amelyeket Kopenhágából, ebből a szép, vendégszerető városból viszünk majd magunkkal, nem lesznek halványabbak. Budapesten az ismeretlen felé utaztunk. Itt azonban minden világos, vörös tintával körvonalaзва; semmiről sem feledkeztek meg, a program teljes és tökéletes.“

Ezen a szívet felmelegítő epizódokon kívül is még lépten-nyomon találkoztunk a dán konferencián olyan megnyilvánulásokkal, amelyek mind azt bizonyították, hogy vannak még sokan a világon, akik szeretik a magyart s akiknek szeretete és megbecsülése talán reményt nyújthat mindannyiunknak magyar hazánk és magyar népünk jobb jövőjére.

A kopenhágai ülés értékes emlékeként kell megemlítenem azokat a tapasztalatokat is, amelyeket a dán főváros távközlési berendezései-

nek megszemlélése, valamint a szép Dánia különböző vidékeire tett érdekes és szórakoztató kirándulások során szereztünk. Igen érdekes megfigyelésekre adott például alkalmat a kopenhágai távbeszélő központokban tett látogatásunk, valamint az ottani távbeszélő forgalom lebonyolításával kapcsolatban tett tapasztalataink. Így megállapíthattuk azt, hogy Dánia és Kopenhága távbeszélő állomássűrűség tekintetében, mint általában a többi skandináv állam is, messze előttünk jár, ez a vezetés azonban nem vonatkozhatik a meglévő távbeszélő központok és állomások berendezéseinek és felszerelésének minőségére. Kopenhágában például a helyi forgalmat lebonyolító távbeszélő központok tekintélyes része még kézi üzemű, az utcai távbeszélő fülkék terén pedig a budapesti viszonyokhoz képest kezdetleges állapotok vannak, mert akár félóráig is elbolyonghat az ember a legforgalmasabb útvonalakon, amíg egy utcai távbeszélő fülkére akad. Igaz, hogy ennek a magyarázatát talán részben abban is kell keresnünk, hogy ott a legtöbb üzletnek és magánlakásnak megvan a maga távbeszélő állomása s így az utcai fülkékre nincs is annyira szükség, mint a gyérebb állomássűrűségű Budapesten.

Az állomások készülékei tekintetében sincs oka a magyar távbeszélőnek a szégyenkezésre, mert a dán távbeszélő állomások készülékei még mind régi rendszerűek, amelyeknél még a magyar CB 24-es készülék is magasabb minőséget képvisel, az új CB 35-ös bakelites készülékeinket nem is említve.

A berendezések és felszerelési tárgyakkal ez az aránylagosan gyenge minősége és bizonyos fokig való elavult volta azonban szintén megtalálja a maga magyarázatát a dán távbeszélő különleges szervezeteiben. Dániában ugyanis a belföldi távbeszélő üzemet az ország legnagyobb részében nem a postaigazgatás, hanem három nagy távbeszélőtársaság látja el, amelyeknek a koncessziója a közeljövőben lejár. Mivel a társaságok még bizonytalanságban vannak aziránt, hogy koncesszióikat az állam megfogja-e hosszabbítani s ha igen, milyen feltételek mellett, misem természetesebb, minthogy már jó idő óta nem bocsátkoznak semmiféle nagyobb befektetést igénylő munkába vagy berendezés-felújításba.

Az Esbjergen át Fanöbe, a szép északtengeri fürdőhelyre rendezett kirándulás alkalmával megismertük Dánia érdekes területi tagozódását, ahol a vasúti kocsikat, sőt az egész vonatot az ú. n. ferrybotokon, vagyis nagy tengeri hajók gyomrában szállítják egyik szigetről a másikra, hogy az utasok átszállás nélkül tehessék meg az utat. Dánia vasúti szerelvényei és hajói mindenütt elegánsak és ragyognak a tisztaságtól, a rajtuk, illetőleg fedélzetükön felszolgált ételek pedig valósággal remekei az északi szakácsművészetnek.

Fanő északi tengeri fürdőhelyen nagy élvezettel gyönyörködtünk a hűvös levegőjű dűnavidék érdekes szépségeiben, egyes vállalkozó természetű delegátusok és hölgyek pedig még a tarajos, hideg hullámokban is megmártották magukat, ami csodálatosképen egyiküknek sem ártott meg.

A kirándulásról hazatérőben Esbjerg és Aarhus irányában vonattal vágunk át a Jütland félszigeten, hogy az Aarhus melletti Varna fürdőhely egyik pompás szállodájában az ottani távbeszélő társaság által a

konferencia tiszteletére adott ünnepi vacsorán vegyünk részt. Ezen a nagyszerű banketten nem győztünk eleget lelkesedni a legpompásabb tengeri halakból és rákokból készített ételeken és a pompás italokon. Aarhusból egy elegáns nagy dán tengeri gőzösön éjjelkor indultunk vissza Kopenhágába, amely csodaszép csillagos nyári éjszakában vágtatott neki a Kattegatnak, hogy éjjel két óra tájban már a napfelkeltét üdvözölhesse és feledhetetlenné tegye a délebbi vidékről a magas északra csöppenteknek ezt a szokatlanul szép és érdekes természeti csodát. A kora hajnali órák már mind a hajó fedélzetén találták a konferencia kirándulóit, akik az Öresundban haladva nagy élvezettel gyönyörködtek a reggeli nap sugaraitól megvilágított, valamikor kemény harcokat látott csodaszép kronborgi kastélyban és a vele szemben a svéd parton fekvő Helsingborg városának festői vonalaiban.

A vendéglátó dán igazgatás ezenkívül Kopenhága környékére még több kisebb kirándulást is rendezett, amelyek az akkori pompás időben a szinte lenyugodni sem akaró Nap állandó verőfényes és különösen az esti órákban oly jellegzetesen aranyárga-narancsszínű festői világítása mellett, feledhetetlenül szépnek mutatták a kulturális értékekben is oly gazdag Dániát.

A Távbeszélő Nemzetközi Tanácsadó Bizottsága XI-ik kopenhágai teljes ülése tehát a magyar delegáció számára gazdag volt értékes tapasztalatokban, az ott elért eredményekkel pedig a magyar távbeszélő igazgatás szempontjából szintén meg lehetünk elégedve. A szép északi utazás és a vendéglátó Dániában eltöltött sok kellemes óra végül nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy mind a magyar, mind a többi külföldi delegátus és családtagjaik az ott eltöltött két hetet életük legértékesebb és legkellemesebb napjai közé számítsák.

A csomagszállítás gazdasági és jogi sajátosságainak alapvonalai.

Írta: POLGÁR GÉZA okl. közgazda, m. kir. posta s.-titkár.

Traits fondamentaux des particularités économiques et juridiques du transport des colis.

Par Géza Polgár, économiste diplômé, aide-secrétaire des postes.

L'auteur décrit en détail, à la base des ouvrages documentaires disponibles, les documents indiqués au titre.

A „Magyar Posta“ f. évi június havi számában megjelent: „A postaszállítás közlekedéspolitikai és jogi vonatkozásai, különös tekintettel a közúti postaszállítási szerződésekre“ c. tanulmányomban a közúti postaszállítás különleges jogi és közgazdasági sajátosságainak ismertetésén kívül, a postaszállítási szerződések jogi természetének generális vizsgálatával is foglalkoztam.

E tanulmányomban a postai csomagszállítás közlekedéspolitikai vonatkozásainak érintése után, a postaszállítási szerződések speciális fajai közül a *csomagszállítási szerződés* jogi és gazdasági sajátosságainak, valamint a szerződés megkötésénél, illetőleg végrehajtásánál előforduló *okiratoknak* ismertetését tűztem ki közelebbi célul.

A postai csomagszállítás lényegét és célját tekintve gazdasági értelemben — közlekedéspolitikai szempontból — vizsgálva, éppen úgy a *fuvarozás fogalmi körébe tartozik*, mint akár a szárazföldi (vasúti, gépjárművi, szekér), avagy a belvizi és tengeri áru fuvarozás. Az utóbbiaktól csupán a szállítást (fuvarozást) végző közlekedési vállalat szervezeteiben, üzemi eszközeinek a technikai felépítésében, illetőleg a közlekedési eszköz műszaki alapelemeit képező pálya, járómű és vontató energia egymáshoz való viszonyaiban tér el a *tulajdonjog szempontjából*, arra való tekintettel, hogy a postai csomagszállítás technikai lebonyolítását végző közlekedési eszközök említett három alkateleménél mind a pálya és a szállítási eszköz, mind a vontató energia tulajdonosa teljes egészében nem a szállító (fuvaroztató) postaintézet, hanem más fizikai jogi személy is lehet. Sőt legtöbb esetben a szállításra (fuvarozásra) felhasznált közlekedési eszköz egyes alkatelemeinek (pálya, járómű és vontató energia) a *tulajdonjoga* — a posta tulajdonát képező mozgópostakocsikon és a távolsági szállítás megkezdését és befejezését saját kezelésben végző lófogató- és gépjáróműveken, mint szállítási eszközökön kívül — *idegen jogi vagy fizikai személy* (v. ö. vasúti alépítmények, mozdonyok, thatósági kőzútak, stb.). Jogi értelemben véve és elvi szempontból vizsgálva a postai csomagszállítás bár a fuvarozás fogalmához a legközelebb áll (Hollós: Postajog, 46. old.), mégis csupán abban az esetben tekinthető fuvarozásnak, ha a postaintézmény a fuvarozás lebonyolítását más intézmények kényszerű igénybevétele nélkül saját üzemi — járáti — eszközeivel végzi. Minden olyan esetben, amikor a csomagszállítás lebonyolítása idegen közlekedési eszközök kényszerű igénybevételével történik, elvi szempontból véve nem fuvarozásról, hanem csupán az ahhoz jogilag közelálló szállításról (szállítmányozásról) lehet szó. (L. szerző Magyar Posta 6. sz.-ban megjelent tanulmányát, 293. oldal.) Egészen más a jogi helyzet azonban, ha a postai csomagszállítást nem elvileg, hanem gyakorlati szempontból vesszük vizsgálat alá. A Kt. 259. §-a értelmében ugyanis kereskedelmi ügyletnek tekintendők *iparszerűség fennforgása esetén* a fuvarozási ügyletek általában. A posta szállítási ügyletei közül a személy- és áru fuvarozási, valamint a pénzátalványozási üzletágot kétségtelenül *kereskedelmi ügyletnek* kell tekinteni. A *csomagszállítási* üzletágra vonatkozólag a Kt. 4. és 466. §-ában nyert felhatalmazás alapján kiadott 26.922/1875. sz. K. M. rendelet határozottan kimondja, hogy az „cégbejegyzési kötelezettség alá eső áru fuvarozási (kocsipostai) ügylet.” A továbbiakban tehát a csomagszállítási ügyletet *ex lege fuvarozási ügyletnek tekinthetjük*. A fuvarozási ügyletnek a jogalapja pedig a *fuvarozási szerződés*, amelynél a szerződő felek egyfelől bizonyos kötelezettségeket vállalnak, másfelől jogokat szereznek. A *postai csomagszállítási* (fuvarozási) *szerződés* behatóbb ismertetése előtt elsősorban e szerződésnek a jogi természetét tegyük vizsgálódásunk tárgyává. A csomagszállítási szerződés mint fuvarozási ügylet jogi természetének meghatározásánál az a kö-

rülmény tisztázandó, hogy ez a szerződés, a megkötés — létrejövétel — ténykörülményeinél, valamint alakai és tartalmi szempontból nézve *milyen ügyletfajnak minősíthető?*

Ennek a kérdésnek a vizsgálatánál a fuvarjogi irodalomban többféle felfogással — elmélettel — találkozunk. A korábbi uralkodó teória, a régi német kereskedelmi törvény 390. §-ának alapján kiindulva, az árufuvarozási ügyletet olyan *konszenzuális szerződésnek* minősíti, amely a szerződő felek akaratmegegyezése (konszenzusa) alapján bizonyos előírt formák között jön létre. (v. ö. Eger: Das J. U. e. III. kiad. 1909., 102. old.; Endemann: Das Recht der Eisenbahnen, 1886., 719. old.; Goldschmidt, 738.; Schott: Das Transportgeschäft, Reindl, V. Z. 97/12. sz.)

Egy másik felfogás szerint, — amelyet a magyar fuvarjogi irodalomban Neumann Károly képvisel a legerőteljesebben, — a fuvarozási ügylet *tiszta real-szerződésnek* tekinthető azért, mert a szerződés megkötésének az előfeltételét a küldeménynek és a szállítási okiratoknak átadása, illetőleg átvétele képezi; más szóval a csomagszállítási szerződés megkötéséhez a küldemény és a szállító okiratok tényleges átadása, tehát a *szerződés egy részének realizálása is szükséges* (v. ö. Nánássy: Vasúti árufuvarozási jog, 63. old.; Gerstner: Internationales Eisenbahnfrachtrecht, 1893., 95. old.; Neumann tanulmánya a Magyar Igazságügyben, 33. k., 196. oldal.).

A harmadik nézet szerint a fuvarozási ügylet olyan *vegyes szerződésnek tekinthető, amely reál és formál elemeket egyaránt tartalmaz.* Eme teória alapján a küldeményt kísérő *szállító okirat egyben szerződési okiratnak vehető;* mert a szerződés ennek alapján jön létre (Rundnagel: Die Haftung der Eisenbahnen, 320. és Rosenthal: Int. Eisenbahnfrachtrecht, 1894., 52. old.).

A negyedik felfogás szerint a fuvarozási szerződés *a felek akaratmegegyezése, konszenzusa alapján* kötött reálszerződés, melynek létrejövétele a nyilvános ajánlattételhez van kötve. *A tiszta formálmélet* szerint pedig, amelyet Gasca képvisel (Il Codice ferroviario, III. k., 1892., 94. old.) az *ügylet megkötésének* az alapja a szállító okiraton (fuvarlevélen) *nyugszik* és az előírt lényeges érvényességi kellékek *egyikének* a hiánya is (pl. lebélyegzés) már hatálytalaníthatják az ügyletet.

A fenti elméletek közül, nézetünk szerint, a csomagszállítási szerződés jogi természetének az eldöntésénél leghelyesebb Neumann Károly felfogását, a *tiszta reálméletet* alapul vennünk.

A csomagszállítási szerződést *tiszta konszenzuális szerződésnek* azért nem lehet tekinteni, mert *az akaratmegegyezés önmagában véve nem elégséges az ügyletkötéshez, hanem feltétlenül szükséges ahhoz a csomag és szállítólevél átadás-átvétele.* A szerződés vegyes (reál és formál) jellegének ellentmond az a körülmény, hogy a szállító okirat (szállító levél) elveszése, hiányos avagy szabálytalan, a valóságának meg nem felelő adatokat tartalmazó szállító okiratnak az elfogadása, önmagában véve még nem ügyletrontó körülmény, Ami a tiszta formálméletet illeti, arra vonatkozólag megjegyezhetjük, s ez bővebb magyarázatra nem szorul, hogy a fuvarozási szerződés okiratainál olyan szigorú formai kellékekről, mint a váltónál, vagy a küldeményt dolog-

jogilag helyettesítő rakjegynél, vagy hajóselismervénynél (connaissance-ment) szó nem lehet.

A csomagszállítási szerződést tehát az uralkodó felfogás alapján olyan sygnallagmatikus reál-szerződésnek tekinthetjük, amelynél a létrejövetel előfeltétele az akaratmegegyezésen kívül a csomag és a szállítási okiratok átadás-átvétele, s amelyet a szerződő felek (feladó és posta) egy harmadik személy, a címzett javára kötnek meg. A címzett tehát az eredeti szerződés alapján s nem a feladó jogutódaként (Thöl), hanem önkéntes elhatározása szerint, minden kényszerű kötelezettség nélkül, *saját jogán* léphet be a szerződésbe; kivéve azokat az eseteket, ha a küldésre alapul szolgáló jogviszonyból az elfogadás kötelezettsége következik. (Neumann: Az új berni egyezmény, 113. old.)

A csomagszállítási szerződés jogi természetének alaki és tartalmi szempontból való generális vizsgálata után, nézzük közelebbről és részletesebben eme szerződés létrejövetelének körülményeit. Ennek a kérdésnek ismertetésénél elsősorban tisztázzuk közelebbről azt, hogy a csomagszállítási szerződés mint kétoldalú ügylet, mily módon és mely időpontban jön létre és a szerződés létrejötte miképen bizonyítható, — annál is inkább, mert a szerződésből folyó jogok és kötelezettségek mindkét szerződő félre, — a postára és a feladóra egyaránt — ezzel a ténnyel kezdődnek. Általánosságban nézve, a szerződések a szerződő felek egyező — konkludens — akaratkijelentése által keletkeznek. A legtöbb szerződésnél azonban a szerződő felek *egyike* előbb *ajánlatot tesz* a szerződés megkötésére s a szerződés a másik fél részéről *az ajánlat elfogadása* által jön létre. A postai szállítási szerződéseknel s így a csomagszállítási szerződésnél is azonban *az ajánlattételt megelőzik olyan különleges momentumok, amelyek a szerződő felekre nézve fontosak.* Az ajánlat előzményeinek, illetőleg az ajánlatot megelőző feltételeknek tekinthetők a csomagszállítási szerződésnél elsősorban a posta és a közönség jogviszonyának szabályozására irányadó *üzletszabályzat*, valamint a díjszabások megállapítása és nyilvánosságra hozatala a postaigazgatás, illetőleg a kormányhatóság részéről, azután a csomagoknak az üzletszabályzatban meghatározott módon való burkolása, lezárása, a felvevő postai szervhez való elvitele (általában) s a szállító okiratnak, valamint a vám és egyéb hatósági eljárásokhoz szükséges iratoknak beszerzése és kiállítása, stb.

A csomagszállítási szerződés létrejövetelét előtt, éppen úgy, mint általában a nyilvános közüzemű vállalatok által végzett fuvarozási ügyletek megkötése előtt, jogilag vitatott az a ténykörülmény, hogy valójában *melyik szerződő fél teszi meg az ajánlatot?* Ebben a tekintetben két különböző teória harcol a fuvarjogi irodalomban. Az egyik elmélet szerint *az ajánlattevőnek a közüzem — nyilvános intézet — tekinthető, amely díjszabásában közajánlatként nyilvánosságra hozza azokat a feltételeket,* amelyek mellett a fuvarozásra vállalkozik; tehát a feladó és a fuvarozó csakis a kormányhatóság által jóváhagyott, — törvényerővel bíró, — üzletszabályzat és díjszabások feltételei alapján szerződhetnek és azokon semmiféle változtatást eszközölni nincsen joguk. (Buday: A fuvarozó felelőssége, 210. old.) Ennek a felfogásnak az alapján a szerződés akkor jön létre, amikor a feladó a nyilvános ajánlatra a küldeményét, a szállító okiratokkal együtt szállítás végett az ajánlattevőnek

átadja. Ez az elmélet Hahntól származik; szerinte az ajánlatot nem kell határozott személyhez intézni és adott esetben a feladó fogadta el az ilyen közajánlatot, amelyet az üzletszabályzat, illetőleg a díjszabás tartalmaz. (Neumann: Az új berni egyezmény, 108.) A másik elmélet szerint, a szállítási szerződés megkötésére irányuló ajánlat a feladótól indul ki. (Gerstner: Internationales Eisenbahnfrachtrecht, 1893.; nálunk Baumgarten: Nemzetk. vasúti fuvarozási jog, 49. és Neumann, 108.)

A postai csomagszállítás szempontjából vizsgálva ezt a kérdést, az *utóbbi álláspont helyességét kell elfogadnunk*, tekintettel arra, hogy a postaintézet, amikor a küldemények szállítására a közönségnek az üzletszabályzat és díjszabás alapján nyilvános ajánlatot tesz, egyben *kötelezi magát arra*, hogy szolgálatait személyválogatás nélkül *bárkinek egyenlő feltételek mellett* teljesíti, tehát általános szállítási kötelezettséget vállal azzal, hogy ajánlatát mindenkihez egyformán intézi. Mászóval, a postaintézetet szállítási kötelezettség (fuvarozási kényszer) köti minden olyan esetben, amikor a postát igénybevevő ajánlata „a megszabott feltételeknek és szabályoknak megfelel s a szolgálat teljesítése a meglévő berendezések mellett lehetséges és államérdekből megtiltva nincsen”. (A. 1. Szab. 3. §. 3. p.)

Ezzel szemben a feladónak általában véve a szabad elhatározásától függ, hogy küldeményének szállítása céljából a postát igénybeveszi-e, sőt igénybevétel esetében is módjában lehet az üzletszabályzat keretei között választani, esetleg a rendelkezésre álló különböző szállítási eszközök (pl. légi vagy rendes postai úton való szállítás), módzatok és lehetőségek között (gyorsaság, expresszikötés, útiránymegjelölés egyes tengerentúli csomagoknál). Ez a választási lehetőség éppen a csomagszállításnál domborodik ki ma még erőteljesen, mert a feladó a legtöbb esetben még arra sincsen kényszerítve, hogy küldeményének szállítása végett a postát vagy más fuvarozót vegyen igénybe, tekintettel arra, hogy a csomagszállítás nem tartozik a posta kizárólagos szállítási jogköre alá (v. ö. darabáruk vasúti fuvarozása, Hirsch posta stb. szekérfuvarozás). A fenti okfejtés alapján tehát éppen a postai csomagszállításra nézve megállapíthatjuk azt, hogy ennél az üzletágnál az üzletszabályzat és díjszabás nem ajánlat, hanem *csupán az ajánlattételre való felhívás jellegével bír*, amely felhívás közjogi szabályoknál fogva a postára nézve kötelező. A szoros értelemben vett *ajánlattevőnek tehát a feladót kell tekinteni*, (v. ö. Schäfer: vasúti fuvarozási jog. I. 39.), akinek ajánlattétele abban áll, hogy a csomagot a felvevő postai szervnek a felvételi helyen a szállító okiratokkal együtt szállítás végett felkínálja, átadja. Abban az esetben tehát, ha *a feladó az ajánlatát az üzletszabályzatban kifejezetten megállapított feltételek mellett és alakban* (csomagnak a felvevő postai szervhez való elvitele, kitöltött szállító okirat átadása) *teszi meg, úgy a posta a feladó szerződéskötésre irányuló ajánlatot elfogadni köteles*.

A csomagszállítási szerződés tehát akkor tekinthető megkötöttnek, amikor a *felvevő postai szerv* a felvételi helyen a szállításra átadott csomagot a szállító okiratokkal együtt szállítás végett *tényleg átvette*. Felvevő postai szerv *gvüítőfogalom* alatt a posahivatalok és postai ünnököseken kívül mindazon egvéb postai szerveket is kell értenünk, amelyek postacsomagok felvételére *hivatalból jogosultak*, illetőleg kö-

telezettek. Ilyen postai szervek az említetteken kívül — mint ismeretes — a faluzó és tanyai levélhordók és külterületi kézbesítők is az A. 2. Szab. 8. és 9. §-aiban megállapított keretek között, vagyis akkor, amidőn a megállapított súlyhatárig *hivatalból* vesznek fel csomagokat. A felvevő postai szerv ezért nemcsak a felvételre hivatott stabil szolgálati helyet, hanem az átvételre hivatott közeget is jelentheti.

A csomagszállítási szerződés kötésénél a szerződéshez fűződő esetleges különleges joghatások (pl. kárbizonyítás, stb.) érdekében, célirányosnak látszik a csomagszállítási szerződés *joghatályának kezdetét*, vagyis a *küldemény átvételének idejét és megtörténtét* pontosan megállapítani és lerögzíteni.

Mint hogy az átvétel idejének és megtörténtének körülményeit csak konkludens cselekményekből lehet megállapítani, ezért szükséges ezt a szerződés létrejöttének bizonyítékául az átvevő posta részéről hivatalosan, kétséget kizáró módon pontosan lerögzíteni. Ennek lerögzítése az átvevő posta részéről a szállító levél, illetőleg az ahhoz tartozó feladóvevény keletbélyegző lenyomattal való ellátása útján történik meg. Bár a lebélyegzés nem elengedhetetlen kelléke a csomagszállítási szerződés létrejöttének, és *mint bizonyító erő nem abszolút érvényű és erejű; mégis bizonyítékszolgáltatás szempontjából van különleges jogi jelentősége*. A szerződés létrejöttének ugyanis, az uralkodó felfogás szerint, sem a küldeménynak a felvevő-jegyzékbe való beírása, illetőleg a feladóvevény kiszolgáltatása, sem pedig a lebélyegzés nem feltétlenül szükséges előfeltétele, (Hollós: Postajog, 41. old.), azért, mert a szerződés az utóbbiaktól függetlenül már létrejön *akkor*, amikor a küldeményt a felvevő postaal alkalmazott az *üzletszabályzat feltételei szerint felvehetőnek találja és átveszi*.

A szabályszerűen kitöltött és lebélyegzett feladóvevény és szállítólevél ugyan konstatálja (constate l'acceptation) azt a tényt, hogy az átvétel már megtörtént és a csomagszállítási szerződés létrejött, tehát a szerződés megkötésének rendes szokásos megállapítása és bizonyítéka gyanánt szolgál (v. ö. Reichard: Jogi Lexikon, 697. old.). Mégis, ha a lebélyegzés, illetőleg feladóvevény-kiszolgáltatás mulasztás, tévedés folytán elmarad, azért a *szerződés létrejöttét* más rendelkezésre álló *bizonyítékokkal* (pl. tanukkal) *is lehet igazolni*.

A fentiekből következik tehát, hogy a szállítólevélnek és az ahhoz tartozó feladóvevénynek keletbélyegzőlenyomattal való ellátása és az utóbbinak a feladó részére való kiszolgáltatása önmagában véve a csomagszállítási szerződést nem konstituálja. Annak tehát nem érvényességi kelléke, csupán jele, s bár a lebélyegzés általában véve a szerződés bizonyítékául szolgál, mégis *a téves bélyegző használata, olvashatatlan-sága, avagy hiánya a szerződést érvénytelenné nem teszi* (nem ügyletrontó), mert úgy a feladó, mint a posta bizonyíthatja azt, hogy a *lebélyegzés téves volt, illetőleg a feladóvevényről és szállítólevélről a lebélyegzés tévedésből maradt el*. Ugyancsak mind a két félnek módjában állhat bizonyítani azt is, hogy az ügylet (feladás, szerződéskötés) nem a bélyegzőlenyomaton feltüntetett napon jött létre, sőt még előfordulhat annak a bizonyítási lehetősége is, hogy az ügylet egyáltalán nem köttetett meg.

A csomagszállítási szerződés mint fuvarozási szerződés tehát, —

amint azt már kifejtettük, — az ügylet alakjánál és tartalmánál fogva nem tekinthető tiszta formál ügyletnek, és a bírói gyakorlatban is kifejezésre juttatott álláspont szerint „*a bélyegző hiánya nem bizonyítja az ügylet meg nem kötését, mert a bélyegzés nem az ügylet megkötése*“.
(Kereskedelmi és váltótörvényszék, 96. D. 716.)

A megkötött csomagszállítási szerződés *teljesítése* három részből áll, ú. m.:

1. *A fuvarozásnak* a posta részéről való *végrehajtása*, befejezése és a küldeménynek a rendeltetési postahivatal által a címzett, illetőleg az átvételre jogosult részére való kézbesítése;

2. a bérmentesítetlenül feladott csomagoknál a *bérmentesítési és egyéb díjaknak* a címzett vagy átvevő részéről való *beszedése* és elszámolása;

3. a csomagszállítási szerződéshez csatlakozó *mellékszerződésekben foglalt ú. n. utólagos kötelmeknek a teljesítése*.

(Folytatjuk.)

Adatok a régi Debrecen postai világából.

Összegejtötte: Dr. MONUS FERENC, m. kir. posta főfelügyelő.

Renseignements sur la vie postale de l'ancien Debrecen.

Recueillis par le Dr. François Monus, inspecteur supérieur des postes.

L'auteur fait connaître les annotations intéressantes le service postal, faites dans le Livre Journal des archives de la ville de Debrecen, pour les années 1696, 1699 et 1700.

Debrecen városa kimondhatatlan szenvedések után a 17. század végén szabadult fel a török járom alól. Siralmas, gyászos képe lehetett ez időben a városnak: kőház alig néhány, inkább sárból készült zsupfedeles házikó, viskók és földbevéjt kunyhók közt éledegelt keserves körülmények között a városnak kb. 10—12.000 lakosa. S az 1696. évben már cs. kir. postaállomás működik Diószegi Sámuel (később főbíró is) németutcai nevezetes kőházában. Diószegi Sámuel postamester végrendeletéből tudjuk, hogy a postaállomás tartozéka volt: 2 postakocsi és 6 ló számostól.

Debrecen város történelmi levéltára rendkívül becses Napló Könyvet őriz ez időből. Az 1696. év január 1-től—augusztus 15-ig, majd az 1699. évi január 1-től—1700. decemberéig terjedő idők Diáriuma ez, hű tükre az akkori idők eseményeinek, a város életével kapcsolatban. Sok jövő-menő, átutazók neveivel találkozunk itt, minket ez alkalommal a postáival kapcsolatos bejegyzések és a postán utazók érdekelnek.

Fellette becsessé teszi a névtelen Naplóját, hogy eddig ismeretlen postai adatokat tartalmaz: a budai és hortobágyi postamesterek neve világol elő az 1699. évből.

A postán utazás ez időben nem tartozott a kellemes szórakozások közé. Durván ácsolt, vagy könnyebb szekereken indultak útra azok, akiket a Naplókönyv írója Istennek különös kegyelmébe ajánl elutazásuk előtt. És ez nem is csoda. Az utak elhanyagolt volta, az utakon kóborló tolvajok, rablók, fosztogatók garázdálkodása egyenesen életveszélyessé tett egy-egy hosszabb kirándulást Debrecenből. Hogy milyenek lehettek rossz időben az útviszonyok, arról megfelelő képet nyújt a Napló egyik bejegyzése, mely szerint: „Debretzen város utzái a nagy sár miatt úgy eláradtanak, hogy sem külső, sem belső emberek nem járhatnak nagy alkalmatlanság nélkül ki s be“. Hát még az országútjain!

Vendégfogaók, pihenőhelyek nem voltak még akkor; voltak ugyan útszéli csárdák, de szállást, meleg ételt nem nyújtottak az utasoknak s így hihetetlen fáradtságok után jutottak egy-egy népesebb helyre. S mégis elég gyakori volt az utazás, persze nem szórakozásból, rokoni, baráti látogatás céljából, hanem hivatalos ügyekből, sokszor kényszerítő körülményekből kifolyólag.

Magas méltóságok, a város ügyeiben fáradó, a város érdekét képviselő funkcionáriusok azok, akik kénytelenek felülni Diószegi Sámuel postamester festett szekereire s esős, havas időben ponyvából vagy gyékényből készült fedél alatt huzatni magukat ezer veszélyen át négy-öt-hat lóval sokszor ökrökkel, megfelelő számú kíséret mellett. De az akkori viszonyok között így is jobbnak és szaporábbnak tartották a postán való utazás lehetőségeit.

Az 1696—1699. években Debrecenbe postai alkalmatossággal érkezettekre vagy innen postán elutazókra vonatkozó bejegyzéseket itt adjuk:

Die 27. Jan. 1696. Georgius Ekler a Méltóságos Bellicus Commissariatus Secretariusza érkezik Bécsből Postán és Generalis Bollandne s Erdélybe mennek.

Die 17. Febr. Pósalaki János Notarius és Diószegi Sámuel Posta Mester Uramék Eperjesre Törvényre expediáltnak Postán.

Die 20. Mai. Coloneus Laport Ur, a váradi vár Parantsnok, Staffétán vevén Mltsgos Gralis Groff Heissler Uram Ő Nga levelét Postán megyen Budára Ő Nga hivatalyára, Biró Uram is elmegyén a Város dolgaiban.

Die 25. Laport Urammal együtt Biró Uram megérkezik Budáról Postán.

Die 2. Juni. Méltóságos General Rabutin Uram Ő Nga megyen erdélyi Gral Commandoságra Postán.

Die 9. Lichtenstein Fejedelem megyen Erdélyben Postán.

Die 1. Januarii 1699. Die 26. X bris 1698 Cassára expediált Atyánkfia Lévai István Postán hajnalban érkezik, meghozván magával Mlsgos Holló Sámuel Urat Ő Ngát a T. Nemes Magyar és Szepesi Camarák Consiliariusát.

Die 5. Febr. Tekintetes Nemes Erdély Országá Bécsben lévő Cancelláriájának Secretariusza Sz. Kereszti András Uram érkezik Bécsből Postán.

Die 5. Martius. Lévai István Atyánkfiát Postán expediáltuk Cassára a Méltóságos Commissiora az Ő Fölsége Kegyelmes Parancsolattyával.

Die 7. Aprilis. Nemes Erdély Ország követi Mls Gróff Mikes Mihály, Petki Dávid és Csáki István Uramék Ő nagyságok Bécsben a Fölséges Udvarhoz mennek Postán. Tülünk kértenek clösször lovakat kísérőket, de jobbnak s szaporábbnak ismervén a Postán való járást csak arra költöztének s három kocsival indulanak. Isten hordozza békével Ő Nagyságokat.

Die 26. Apr. Méltóságos Generális Gronsfeldt Uram Ő Ngsa Postán nagy sietéssel megyen Bécsből Diószegre által.

Die 15. IX.-bris harmadik Decretummal Lévai István Atyánkfiát Erdélyben Mlgs Baron Tavonatt Camerae Prefectus Uramhoz küldgyük Postán.

Die 27. Monori István Atyánkfiát sietséggel Postán Cassára a Mlgs Commissióra expediáljuk

Rendkívül érdekes postatörténeti szempontból a következő bejegyzés:

Die 17. Aug. 1699. Hortobágyi Veredárius Szabó Lőrincz, budai postamester Franciscus Martinus Clar Uram levelét producallja, melyben erősen culpál bennünket, hogy az említett Verdáriussal nem jól bánunk. Perseqáljuk, exeqáljuk etc. A vád perig nem való, mert egyébképen nem perseqáltuk, hanem a mi földünkön szántott, vetett és a dézsmát, nonát kérjük rajta; másodsor hogy bort nem engedünk árulni nekie.

Évekkel ezelőtt végzett levéltári kutatásom alkalmával egy 1699. évi július 12-én kelt tanácsülési jegyzőkönyvi bejegyzést találtam, mely ez utóbbi napló bejegyzéssel összefügg, az itt említett panasznak előzménye s így most már kétségtelen, hogy a Hortobágyi csárdánál az 1699. évben valóban lóváltó postaállomás működött. És mivel a magán utas forgalom nem volt erős, ebből folyólag a jövedelem is jelentéktelen volt, a postamester — akinek jó magyar nevét a Naplókönyvből sikerült megállapítani: Szabó Lőrinc — bor és égett bor engedély nélküli kimérésével is foglalkozott. De hordója feneke bánta, mert a magistratus kiütette azokat mondván: „inhibitio ellen tselekedett“.

Országos viszonylatban jelentősége a feljegyzésnek az is, hogy megőrizte a budai postamester Klar Márton Ferenc nevét az 1699. évből.

Amint látjuk, a 17. század végén Budára, Eperjesre, Kassára, Erdélybe utaztak Debrecenből. Felmerül a kérdés, mely irányba, mely községeken, városokon át vezettek posta utak a jelzett helyekre Debrecenből?

Budára két utat jelölhetünk meg. A középkorban egyik út vezetett Debrecenből: Fegyvernek (később csárda elnevezést kapott), Kadarcs (csárda), Elep, Hortobágy (csárda), Csege itt a Tiszán a csegei révén átkelve Áróktő, Bábolna, Poroszló, Árokszállás, Hatvanon át Budára; a másik út volt Debrecenből Buda felé: Szoboszló, Nyugyszom (csárda), Nádudvar, Kéthalom (csárda), Szentágota (csárda), Zádor, Karcag, Szentmiklós, Szolnokon át.

Kassa felé vezető út volt Debrecenből: Monostor, Dugó (csárda), Hatház, Téglás innen Tokajnak, a másik út volt: Böszörmény, Nánás, Lökön át (kompátkeléssel a Tiszán) a tokaji rév irányába.

Erdély felé vezető út volt Debrecenből: Ludas (csárda), Csincsor (csárda), Égett csárda, Hosszúpályi, Diószeg, Félégyháza, Várad, Gyapjú, Szalonta, Zerind, Simánd, Arad, továbbá Hosszúpályitól Székelyhid, Hargitta, Déda, Somlyó, Zilah, Magyarereggy, Berend, Kolozsvár, Brassónak.

A két budai út közül leginkább a szolnokit, jó időben azonkívül a Hortobágyi csárdánál vezető utat is használták. Igen látogatott volt a kassai út a tokaji révén át, a tokaji (tiszai) rév általánosan ismert volt nagy forgalmáról. A felvidékről az alföldre és viszont ezen át bonyolították le az akkori kereskedelmi forgalmat. Itt futottak össze a 16–17. század legfontosabb közlekedési útjai.

KIR.

A.M. TECHNIPARMUZ.

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Újabb pályatételeink:

1.

A postai forgalomban az egyes postahivataloknál a gyengeforgalmu idők gazdaságos kihasználását miképen biztosíthatjuk?

2.

Milyen távbeszélő hálózati nyilvántartási módszer lenne a leggazdaságosabb egy állandóan módosuló nagy távbeszélő hálózatban?

A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja részt vehet. A pályamű legfeljebb 3 gépírással ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő 1937. február 20.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni s azt a szerző nevét tartalmazó külön borítékban zárt, lepecsételt jeligés levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztősége részére feladni. A jeligés leveleket csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege 50 P lesz, vagy legalább is dícséretben részesült. Ellenkező esetben a szerző nevét tartalmazó levelet megsemmisítik s így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű tárgyához képest, esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben megjelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztőbizottságának tagjai, továbbá a postavezérgazgatóság ügyosztályvezetői, — akik a bírálatra lesznek hivatva, — nem fognak résztvenni.

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

1. A munkaegységkimutatás III. 7. rovatában a szolgálati távbeszélő állomás után munkaegység felszámítható-e?

Igen!

Az 1491. sz. nyomtatvány (Munkaegység-kimutatás) előoldalán levő tájékoztató 18. pontja szerint távbeszélő központnál és alközpontnál a szolgálati távbeszélő-állomások után a munkaegységek felszámíthatók. A postahivatal nyilvános állomásának darabszáma azonban a munkaegységkimutatásban még akkor sem számítható fel, ha azt a hivatal szolgálati beszélgetésekre is használja. (PRT. 1932—15, 80.211/2. sz. r. 7. pont, 2. bek.)

2. Rádielőfizető elhalálozása esetében, ha az örökös vagy családtag (házastárs) a rádiókészüléket folytatólag tovább ohajtja üzemben tartani, díjfizetési kötelezettség tekintetében úgy bírálendő el, mint átruházás esetében az új előfizetőé?

Igen!

Az elhalt rádielőfizető engedélyének érvénye — tekintet nélkül a díjkötelezettségi idő tartamára — az elhalálozással megszűnik. Az elhalt előfizető rádiókészülékét átvevő úgy tekintendő, mint új előfizető, részére új engedélyt kell kiállítani. A díjkötelezettségi idő az új engedély kiállításával kezdődik. (Beküldött kérdés.)

3. A hivatal főpénztárából napközben eladott értékcikkek után befolyt összegeket — az értékcikknaplókon kívül — a főpénztári előjegyzésbe vásárlók szerint külön-külön kell-e bevezetni, vagy a főpénztári előjegyzésbe csak az értékcikknaplók napi végösszegei vezetendők be?

Az egyes vásárlások a főpénztári előjegyzésbe külön-külön bevezetendők.

A főpénztári előjegyzésben ugyanis, a főpénztárban naponként előfordult pénztári műveleteket időrendi sorrendben és összeg szerint kell feltüntetni. (P. R. T. 1925—11., 4735. sz. r. 11. pont.) A főpénztári előjegyzésnek egyébként a nap bármely szakában hű képet kell nyújtani a főpénztár állapotáról és az egyes már megtörtént pénztári műveletekről. Amennyiben az értékcikk vásárlások alkalmával befolyt összeg csak

az értékcikknaplók lezárása után, — napi végösszegben, — szerepelne a főpénztári előjegyzésben, úgy a főpénztár állapotát változtató pénztári művelet nem időrendi sorrendben, hanem csak utólag jutna kifejezésre.

Más a helyzet oly nagyobb hivataloknál, ahol a főpénztáros helyett más személy (külön osztály) végzi a kézipénztárak és magánárusok részére való árusítást, s az értékcikkek után befolyt összeget nem a főpénztáros közvetlenül veszi át. Ily hivataloknál természetesen az értékcikk eladásból befolyt összeg nem az egyes vásárlások alkalmával, hanem csak akkor szerepel a főpénztári előjegyzésben, amikor a külön osztály a főpénztárral leszámol, illetőleg napközi beszolgáltatást teljesít. (Beküldött kérdés.)

Forgalom és munkaegységek.

Rovatvezető: Dr. Ruttner Béla m. kir. postasegédtitkár,

November hónap forgalma a két szomszédos hónap forgalmánál lényegesen gyengébb. Az okok között igen jelentős szerepet játszik az a körülmény, hogy november hónapban rendes körülmények között az elsejére eső Mindszent ünnepe következtében illetmény-kifizetések nincsenek, míg mind október, mind december kettős, vagyis kéthavi kifizetésekkel rendelkezik. A novemberi kifizetések hiánya az egész pénzforgalmat hátrányosan befolyásolja, mert nemcsak az illetmény kifizetésekkel képviselt forgalom hiányzik, hanem ennek következtében még a befizetések igen jelentős hányada is elmarad.

A f. évi novemberi forgalom a múlt évit általában csak kisebb mértékben haladta meg. A viszonylag legkisebb forgalom emelkedés a postai üzletágnál jelentkezik, amiben épen az illetménykifizetéseknek volt jelentős szerepe. A múlt évben ugyanis december hónap 1-je vasárnapra esett és így az az egyébként ritkán előforduló, helyzet következett be, hogy a múlt év november hónapjában, a rendestől eltérően, illetmény kifizetések voltak, míg a f. év november hónapja a szabályszerű, tehát illetmény kifizetések nélküli forgalmat mutatja. Ennek a következménye, hogy a múlt évvel szemben a kifizetett postautalványok darabszáma 4,2, összege 13,8, a csekk-kifizetések darabszáma 7,6, összege pedig

19,9%-kal csökkent, sőt ezzel kapcsolatos a postautalványbefizetések darabszámának és összegének 1,6, illetőleg 10,3%-os csökkenése is. Már most megemlíthetjük, hogy a f. évi gyengébb novemberi forgalommal szemben a december havi forgalom fog erőteljesebben emelkedni, minthogy a forgalom eltolódása folytán a múlt év december hónap forgalma csak egyszeres, a f. évi azonban kétszeres (decemberi és januári) illetmény kifizetésekkel fog rendelkezni.

A csekkbefizetések összege október hónaphoz viszonyítva szokatlanul kis mértékben emelkedett, holott októberről novemberre rendszeresen nagymérvű emelkedés szokott mutatkozni. Ezt azzal lehet magyarázni, hogy ebben az évben az esedékes adók igen jelentős hányadát már október hónapban befizették.

A múlt hónapban minden alap nélkül elterjedt pénzelértékelési hírekkel kapcsolatos idegesség, úgylátszik teljesen megszűnt, mert a postatakarékpénztári betét- és visszafizetési forgalom már a megszokott képet mutatja, sőt a visszafizetések darabszáma és összege október hónaphoz viszonyítva jelentősen csökkent.

A filléres postamegbízások, valamint a helyi expressz levélpostai küldemények forgalmi adatait külön táblázatokban szemléltetjük.

Filléres postamegbízások.

Időszak	A kiváltott	A visszaküldött	Időszak	Az összes filléres megbízások darabszáma	Emelkedés az előző hónaphoz képest % -ban
	filléres megbízások darabszáma				
1936. I.	34	163	1936. I.	197	—
1936. II.	730	293	1936. II.	1.023	+ 419·29
1936. III.	753	1.837	1936. III.	2.590	+ 153·18
1936. IV.	732	2.215	1936. IV.	2.947	+ 13·78
1936. V.	484	617	1936. V.	1.101	— 62·64
1936. VI.	357	229	1936. VI.	586	— 46·78
1936. VII.	598	5.016	1936. VII.	5.614	+ 857·34
1936. VIII.	423	280	1936. VIII.	703	— 87·48
1936. IX.	434	564	1936. IX.	998	+ 41·96
1936. X.	779	520	1936. X.	1.299	+ 30·16
1936. XI.	1.015	1.160	1936. XI.	2.175	+ 67·44
Összesen:	6.339	12.894	Összesen:	19.233	—

Helyi expressz levélpostai küldemények Budapesten.

	1935.	1936.	Emelkedés az előző évhez képest % -ban
Január	8.167	11.342	+ 38·88
Február	8.175	12.203	+ 49·27
Március	10.436	12.782	+ 22·48
Április	9.824	12.979	+ 32·12
Május	10.798	16.923	+ 56·72
Június	9.827	15.459	+ 57·31
Július	8.187	15.269	+ 86·50
Augusztus	8.393	12.751	+ 51·93
Szeptember	9.526	15.885	+ 66·75
Október	9.504	18.989	+ 99·80
November	9.637	15.607	+ 61·95
Összesen:	102.474	160.189	+ 56·32

A feladott táviratok darabszáma kisebb mértékben, körülbelül 1000 darabbal, emelkedett, a kézbesítetteké pedig ugyanannyival csökkent. Tekintettel arra, hogy a külföldi forgalmat illetőleg még nem állnak összehasonlító adatok rendelkezésre, a forgalom eltolódás okát biztonsággal megállapítani nem lehet.

A legegyszerűsebb és legerőlteljesebb emelkedést ebben a hónapban is a távbeszélő üzletág forgalma mutatja. Az erőteljesebb emelkedés az október hónap második felében lebonyolított forgalmat tükrözi

vissza, minthogy a helyi beszélgetéseket számláló központok számadásait a hónap 16-tól a következő hónap 15-ig vezetik. A távbeszélőállomások száma október hónaphoz viszonyítva szokatlanul kis mértékben emelkedett, ami annak a következménye, hogy a nyár folyamán felszerelt, illetőleg üzemben volt időszakos állomásokat most már majdnem mindenütt leszerelték. Bizonyítja ezt, hogy a vidéki, száznál kevesebb előfizetővel bíró központok távbeszélő állomásainak száma 509-el csökkent.

I. Forgalom. *)

1. Posta.

Időszak		F e l a d á s										
		Közön- séges ¹⁾ levélpostai küldemények		Aján- lott	Érték- levelek	Hír-, befűt- és sommás csomagok	Po-tautalványok		Postafaharék befizetések		Csekkbefizetések	
		darabszáma	ezrekben				darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben
Az 1930. évben		422.671	15,862	661	11.362	10.810	1.825.847	717	47.902	18.092	2.271.763	
Az 1931. évben		370.509	11.817	575	10.145	10.205	1.272.792	494	40.336	16.322	1.934.881	
Az 1932. évben		351.739	9,283	484	8.744	9.251	788.512	416	32.782	15.094	1.659.372	
Az 1933. évben		346.512	7.974	465	8.584	8.870	770.438	576	41.654	16.200	1.573.012	
Az 1934. évben		413.180	7.487	424	8.791	9.304	805.973	781	55.874	17.984	1.611.906	
Az 1935. évben		410.595	7.771	415	8.793	9.731	864.277	912	65.344	18.928	1.706.911	
1934.	XII.	30.305	574	33	928	888	83.438	61	4.643	1.788	152.532	
1935.	I.	28.085	640	32	696	795	56.884	85	6.631	1.630	122.890	
	II.	26.718	588	30	611	745	65.090	82	5.371	1.449	126.522	
	III.	37.642	652	32	664	740	64.748	79	5.063	1.352	114.367	
	IV.	34.480	610	32	721	825	67.215	68	4.778	1.510	122.080	
	V.	32.334	5914	34	679	767	65.631	74	5.398	1.535	139.941	
	VI.	28.566	537	30	631	733	64.846	64	4.825	1.445	123.989	
	VII.	28.384	650	36	690	877	74.499	84	5.912	1.553	138.224	
	VIII.	30.667	604	39	667	869	91.845	81	5.779	1.545	161.716	
	IX.	36.655	645	38	772	775	63.251	75	5.627	1.484	147.990	
	X.	38.632	721	40	835	913	93.308	77	5.234	1.856	165.308	
	XI.	33.816	611	38	798	800	77.647	73	5.145	1.783	181.427	
1934. XII.—1935. XI. összesen:		—	7.746	414	8.692	9.727	868.402	903	64.406	18.930	1.696.986	
1935.	XII.	39.633	599	34	1.029	892	79.323	70	5.594	1.786	162.444	
1936.	I.	33.993	667	33	684	801	59.415	101	7.047	1.673	132.558	
	II.	33.692	762	33	661	815	82.082	103	7.015	1.663	142.432	
	III.	39.078	617	34	737	766	57.507	90	5.377	1.471	127.111	
	IV.	35.867	588	33	741	832	70.995	80	5.892	1.618	135.014	
	V.	34.200	609	34	730	825	83.931	83	6.018	1.682	155.543	
	VI.	31.239	562	32	683	744	59.421	78	7.001	1.565	140.170	
	VII.	33.624	655	37	757	875	86.272	91	6.673	1.605	147.669	
	VIII.	32.902	580	40	703	842	93.646	92	6.506	1.620	173.819	
	IX.	39.484	628	41	835	818	82.175	89	6.526	1.676	169.327	
	X.	40.526	683	42	906	942	98.775	76	5.278	2.041	191.110	
	XI.	36.616	605	40	806	787	69.663	78	5.472	1.901	191.731	
1935. XII.—1936. XI. összesen.		—	7.558	433	9.272	9.939	923.205	1.031	74.399	20.301	1.868.928	
1935. I.—XI.		355.979	7.172	381	7.764	8.839	785.024	842	59.763	17.142	1.544.454	
1936. I.—XI.		391.221	6.959	399	8.243	9.047	843.882	961	68.805	18.515	1.706.484	
Összehasonlítások	1936. XI. havában	szám- szerűleg	+ 2800	— 6	+ 2	+ 8	— 13	— 7.984	+ 5	+ 327	+ 118	+ 10.304
	1935. XI. havához képest több (+) kevesebb (—)	%-ban	+ 8'3	— 1'0	+ 5'3	+ 1'0	— 1'6	— 10'3	+ 6'8	+ 6'4	+ 6'6	+ 5'7
	1935. XII. — 1936. XI. időszakban	szám- szerűleg	—	— 188	+ 19	+ 580	+ 212	+ 54.803	+ 128	+ 9.993	+ 1.371	+ 171.942
	1934. XII. — 1935. XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	%-ban	—	— 2'4	+ 4'6	+ 6'7	+ 2'2	+ 6'3	+ 14'2	+ 15'5	+ 7'2	+ 10'1
	1936. I.—XI. időszakban, 1935. I.—XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	szám- szerűleg	+ 35.242	— 213	+ 18	+ 479	+ 208	+ 58.858	+ 119	+ 9.042	+ 1.37	+ 162.030
		%-ban	+ 9'9	— 3'0	+ 4'7	+ 6'2	+ 2'4	+ 7'5	+ 14'1	+ 15'1	+ 8'0	+ 10'5

* Az 1936. évi adatok ideiglenesek. 1) Hirlapokkal együtt.

2) Közte 296 ezer drb. választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak		K é z b e s í t é s										
		Közön- séges) levélpostai küldemények	Aján- lott	Érték- levelek	Kélt, bérlet és somlás események	Postautalványok		Postafarakhíftetések		Csekk-kifizetések		
						darab- száma ezerben	összege ezer P-ben	darab- száma ezerben	összege ezer P-ben	darab- száma ezerben	összege ezer P-ben	
		darabszáma ezrekben										
Az 1930. évben		425.761	16.794	726	12.390	10.816	1.804.460	376	20.852	3373	1.036.937	
Az 1931. évben		373.517	12.442	637	10.687	10.102	1.267.997	295	25.646	3275	967.490	
Az 1932. évben		353.134	9.739	536	8.968	9.256	797.202	236	18.316	3259	785.987	
Az 1933. évben		345.768	8.172	506	8.776	8.961	773.525	280	21.472	3373	698.973	
Az 1934. évben		416.564	7.653	481	8.890	9.320	802.581	367	28.707	3223	658.994	
Az 1935. évben		412.321	7.790	471	8.814	9.768	867.020	462	37.928	3399	662.144	
1934.	XII.	30.416	581	40	945	884	82.599	37	3.069	308	66.618	
	I.	28.183	669	38	697	814	58.746	32	2.390	266	42.200	
1935.	II.	26.809	591	35	617	749	65.218	30	2.265	234	46.391	
	III.	37.741	666	37	675	739	65.059	37	2.659	257	48.404	
	IV.	34.602	619	37	719	833	67.417	41	3.140	274	53.162	
	V.	32.453	584	39	668	765	66.658	39	3.229	250	51.377	
	VI.	28.669	561	35	651	741	64.080	39	3.286	297	59.928	
	VII.	29.348	635	40	684	871	74.627	38	3.091	335	59.312	
	VIII.	30.780	606	44	666	863	91.074	41	3.518	303	68.821	
	IX.	36.755	638	43	772	787	64.619	41	3.718	259	41.949	
	X.	38.756	748	45	832	905	91.281	43	4.234	323	72.756	
	XI.	33.940	604	40	804	807	79.468	39	3.048	275	58.363	
1934. XII.—1935. XI. összesen:		—	7.767	473	8.730	9.758	870.846	457	37.647	3.381	669.281	
1935.	XII.	39.778	604	38	1.029	894	78.773	43	3.343	325	59.488	
	I.	34.112	685	36	679	821	61.678	39	3.036	286	42.304	
1936.	II.	33.807	762	34	666	813	81.743	38	2.776	287	63.834	
	III.	39.181	630	35	727	772	58.180	48	3.544	268	37.070	
	IV.	35.994	592	34	747	845	71.343	46	3.356	298	55.970	
	V.	34.326	622	35	733	817	80.844	47	3.462	282	65.307	
	VI.	31.351	552	33	696	753	60.885	46	3.646	278	47.844	
	VII.	34.766	658	37	756	862	77.465	44	3.424	293	57.821	
	VIII.	33.023	586	41	702	827	84.549	44	3.567	259	55.286	
	IX.	39.610	627	41	832	821	83.525	47	4.022	286	55.880	
	X.	40.656	717	44	915	956	101.019	57	6.265	356	77.664	
	XI.	36.750	603	42	808	773	68.513	42	3.495	254	46.767	
1935. XII.—1936. XI. összesen		—	7.638	450	9.290	9.954	908.517	541	43.936	3.472	665.235	
1935 I—XI.		358.036	7.186	433	7.785	8.874	788.247	420	34.578	3.073	602.663	
1936 I—XI.		393.576	7.034	412	8.261	9.060	829.744	498	40.593	3.147	605.747	
Összehasonlítások	1936 XI. havában	szám- szerüleg	+2.810	— 1	+ 2	+ 4	— 34	— 10.955	+ 3	+ 447	— 21	— 11.596
	1935. XI. havához képest több (+) kevesebb (—)	%-ban	+ 8.3	— 0.2	+ 5.0	+ 0.5	— 4.2	— 13.8	+ 7.7	+ 14.7	— 7.6	— 19.9
	1935. XII. — 1936. XI. időszakban	szám- szerüleg	—	— 129	— 23	+ 560	+ 196	+ 37.671	+ 84	+ 6.289	+ 91	— 4.046
	1934. XII. — 1935. XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	%-ban	—	— 1.7	— 4.9	+ 6.4	+ 2.0	+ 4.3	+ 18.4	+ 16.7	+ 2.7	— 0.6
	1936. I.—XI. időszakban 1935. I.—XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	szám- szerüleg	+33.540	— 152	— 21	+ 476	+ 186	+ 41.497	+ 78	+ 6.015	+ 74	+ 3.084
	%-ban	+ 9.9	— 2.1	— 4.8	+ 6.1	+ 2.1	+ 5.3	+ 18.6	+ 17.4	+ 2.4	+ 0.5	

*) Az 1936. évi adatok ideiglenesek. 1) Hír apokkal együtt.

2) Közte 219 ezer választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.

I. Forgalom.*)

2. Táviró. 3. Távbeszélő.

Időszak		Táviró		Távbeszélő								
		Fel- adott	Kézbe- sített	Állomások száma				Közvet- len ösz- szeköt- tetések száma	Számított helyi beszélge- tések száma ezekben			
				táviratok darabszáma ezekben	a bpesti egység- háló- zatban	a fatur. és 200- nál több	a 200-nál keve- sebb		Ösz- szesen	bpesti egység- ges háló- zatban	vidék- ken	Ösz- szesen
Az 1930. évben		3.404	3.715	46.601	35.618	82.219	2.212	103.890	—	103.890		
Az 1931. évben		2.599	3.253	47.095	33.840	80.935	2.376	106.946	14.189	121.135		
Az 1932. évben		2.066	2.735	46.884	32.415	79.299	2.196	107.564	13.867	121.431		
Az 1933. évben		1.894	2.576	47.962	31.109	79.071	2.207	107.146	12.801	119.947		
Az 1934. évben		1.873	2.557	53.338	34.354	87.692	2.303	111.898	11.911	123.809		
Az 1935. évben		1.903	2.573	58.339	15.088	18.723	1.734	121.980	12.944	134.924		
1934.	XII.	145	204	53.338	13.840	17.742	84.920	1.737	9.838	1.028	10.866	
	I.	131	189	53.755	13.909	17.795	85.459	1.737	9.497	1.009	10.506	
1935.	II.	121	177	54.206	14.019	17.874	86.099	1.732	10.128	1.074	11.202	
	III.	158	220	54.743	14.143	18.151	87.037	1.726	9.429	997	10.426	
	IV.	148	206	55.126	14.435	18.042	87.603	1.722	10.535	1.117	11.652	
	V.	149	207	55.461	14.723	18.315	88.499	1.718	10.304	1.021	11.325	
	VI.	162	220	55.919	14.753	18.504	89.176	1.730	10.786	1.099	11.885	
	VII.	180	235	55.899	14.776	18.711	89.386	1.728	9.758	1.055	10.813	
	VIII.	186	244	56.146	14.827	18.881	89.854	1.738	9.075	1.064	10.139	
	IX.	171	227	56.648	14.926	19.029	90.603	1.742	10.024	1.090	11.114	
	X.	166	223	57.282	15.001	19.023	91.306	1.738	10.399	1.086	11.485	
	XI.	154	212	57.743	15.056	18.766	91.565	1.732	11.244	1.190	12.434	
1934. XII.—1935. XI. összesen		1.871	2.564	—	—	—	—	—	121.017	12.830	133.847	
1935.	XII.	153	213	58.339	15.088	18.723	92.150	1.734	10.801	1.141	11.942	
	I.	127	184	58.819	15.137	18.700	92.656	1.732	10.326	1.102	11.428	
1936.	II.	130	184	59.222	15.234	18.737	93.193	1.730	10.935	1.129	12.064	
	III.	137	196	59.698	15.287	18.895	93.880	1.752	10.300	1.042	11.342	
	IV.	134	191	60.095	15.608	18.879	94.582	1.752	10.834	1.117	11.951	
	V.	157	219	60.351	15.703	19.541	95.600	1.755	11.348	1.174	12.522	
	VI.	174	227	60.931	15.855	19.709	96.495	1.765	11.072	1.152	12.224	
	VII.	185	241	61.094	15.957	20.041	97.092	1.772	10.595	1.234	11.829	
	VIII.	198	254	61.138	15.990	20.254	97.382	1.743	9.292	1.218	10.510	
	IX.	182	238	61.663	16.168	20.351	98.182	1.755	9.810	1.209	11.019	
	X.	183	242	62.250	16.254	20.375	98.879	1.751	11.014	1.281	12.295	
	XI.	155	211	62.742	16.361	19.866	98.969	1.751	11.611	1.332	12.943	
1935. XII.—1936. XI. összesen		1.915	2.600	—	—	—	—	—	127.938	14.131	142.069	
1935. I—XI.		1.726	2.360	—	—	—	—	—	111.179	11.802	122.981	
1936. I—XI.		1.762	2.387	—	—	—	—	—	117.137	12.990	130.127	
Összehasonlítások	1936. XI. havában	szám- szerüleg	+ 1	— 1	+4.999	+1.305	+1.100	+7.404	+ 19	+ 367	+ 142	+ 509
	1935. XI. havához képest több (+) kevesebb (—)	0 0-ban	+ 0 6	— 0 5	+ 8 7	+ 8 7	+ 5 9	+ 8 1	+ 1 1	+ 3 3	+ 1 9	+ 4 1
	1935. XII. — 1936. XI. időszakban	szám- szerüleg	+ 44	+ 36	—	—	—	—	—	+6.921	+1.301	+ 8.222
	1934. XII. — 1935. XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	0 0-ban	+ 2 4	+ 1 4	—	—	—	—	—	+ 5 7	+ 10 1	+ 6 1
	1936. I—XI. időszakban	szám- szerüleg	+ 36	+ 27	—	—	—	—	—	+5.958	+1.188	+ 7.146
1935. I—XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	0 0-ban	+ 2 1	+ 1 1	—	—	—	—	—	+ 5 4	+ 10 1	+ 5 8	

*) Az 1936. évi adatok ideiglenesek.

1 Csak az üzemben levő előfizetői állomások

I. Forgalom.

3. Távbeszélő. 4. Rádió,

Időszak	T á v b e s z é l ő							Rádió				
	Köz- pon- tok száma	Kezdeményezett			Érkezett			Engedélyesek száma				
		távolsági beszélgetések száma ezrekben						Buda- pesten	vidék- ken	össz- szesen		
		bpesti egység- es háló- zatban	vidék- ken	össz- szesen	a bpesti egység- es háló- zatban	vidék- ken	össz- szesen					
Az 1930. évben	1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909		
Az 1931. évben	1.445	1.285	3.094	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032		
Az 1932. évben	1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976		
Az 1933. évben	1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179		
Az 1934. évben	1.494	1.157	2.467	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117		
Az 1935. évben	1.524	1.249	2.863	4.112	1.152	2.822	3.974	122.676	230.231	352.907		
1934. XII.	1.511	95	202	297	88	198	286	118.010	222.107	340.117		
I.	1.512	87	190	277	79	189	268	119.770	225.796	345.566		
II.	1.512	94	185	279	82	183	265	120.706	227.877	348.583		
1935. III.	1.512	91	278	369	82	279	361	121.246	228.521	349.767		
IV.	1.512	107	238	345	97	235	332	121.143	227.893	349.036		
V.	1.514	96	213	309	87	212	299	120.606	226.992	347.598		
VI.	1.519	102	221	323	96	217	313	119.862	224.773	344.635		
VII.	1.523	106	261	367	101	256	357	119.652	223.994	343.646		
VIII.	1.524	118	278	396	111	273	384	119.418	224.016	343.434		
IX.	1.526	116	263	379	109	259	368	120.415	226.481	346.896		
X.	1.526	114	266	380	108	262	370	120.480	226.490	346.970		
XI.	1.528	113	246	359	104	241	345	121.055	228.158	349.213		
1934. XII.—1935. XI. összesen	—	1.239	2.841	4.080	1.144	2.804	3.948	—	—	—		
1935. XII.	1.529	106	223	329	95	218	313	122.676	230.231	352.907		
I.	1.529	96	204	300	88	201	289	124.126	233.331	357.457		
II.	1.531	100	194	294	89	193	282	124.945	234.970	359.915		
1936. III.	1.531	90	211	301	82	209	291	125.526	235.837	361.363		
IV.	1.533	100	210	310	92	209	301	125.554	235.654	361.208		
V.	1.536	96	228	324	89	224	313	125.250	234.783	360.033		
VI.	1.544	106	241	347	103	236	339	124.725	232.740	357.465		
VII.	1.549	116	268	384	111	261	372	123.901	231.168	355.069		
VIII.	1.552	121	296	417	114	291	405	123.486	230.970	354.456		
IX.	1.555	120	290	410	116	285	401	123.548	231.048	354.596		
X.	1.557	120	295	415	113	293	406	124.590	232.464	357.054		
XI.	1.557	114	262	376	109	259	368	126.230	235.113	361.343		
1935. XII.—1936. XI. összesen	—	1.285	2.902	4.187	1.201	2.879	4.080	—	—	—		
1935. I—XI.	—	1.144	2.639	3.783	1.056	2.606	3.662	—	—	—		
1936. I—XI.	—	1.179	2.679	3.858	1.106	2.661	3.767	—	—	—		
Összehasonlítások	1936. XI. havában	szám- szerüleg	+ 29	+ 1	+ 16	+ 17	+ 5	+ 18	+ 23	+5.175	+6.955	+12.130
	1935. XI. havához képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 1'9	+ 0'9	+ 6'5	+ 4'7	+ 4'8	+ 7'5	+ 6'7	+ 4'3	+ 3'0	+ 3'5
	1935. XII.—1936. XI. időszakban	szám- szerüleg	—	+ 46	+ 61	+ 107	+ 57	+ 75	+ 132	—	—	—
	1934. XII.—1935. XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	—	+ 3'7	+ 2'1	+ 2'6	+ 5'0	+ 2'7	+ 3'3	—	—	—
1936. I—XI. időszakban	szám- szerüleg	—	+ 35	+ 40	+ 75	+ 50	+ 55	+ 105	—	—	—	
1935. I—XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	—	+ 3'1	+ 1'5	+ 2'0	+ 4'7	+ 2'1	+ 2'9	—	—	—	

*) Az 1936. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységeiben*)

Időszak		Kincstári postahivataloknál:					Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél:							
		Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes			
		munkaegységek száma												
		ezrekben					ezrekben	%-ban	ezrekben			ezrekben	%-ban	
Az 1930. évben		186.223	27.761	105.715	5.953	325.652	71.3	98.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28.7	
Az 1931. évben		161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72.7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27.3	
Az 1932. évben		135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72.9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27.1	
Az 1933. évben		129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72.6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27.4	
Az 1934. évben		130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72.3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27.7	
Az 1935. évben		132.288	16.663	103.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28.0	
1934.	XII.	12.651	1.300	8.045	611	23.207	71.8	7.003	533	1.224	341	9.101	28.2	
	I.	10.694	1.162	8.336	620	20.812	72.3	5.923	497	1.218	348	7.986	27.7	
1935.	II.	9.840	1.085	8.788	626	20.339	73.4	5.380	464	1.176	350	7.370	26.6	
	III.	10.338	1.369	8.451	629	20.787	72.1	5.474	588	1.622	350	8.034	27.9	
	IV.	10.779	1.278	9.310	628	21.995	72.8	5.929	555	1.374	349	8.207	27.2	
	V.	10.828	1.301	8.964	626	21.719	73.1	5.753	555	1.342	347	7.997	26.9	
	VI.	10.055	1.417	9.365	622	21.459	73.4	5.492	602	1.357	343	7.794	26.6	
	VII.	10.808	1.549	8.841	621	21.819	70.9	6.364	696	1.550	341	8.951	29.1	
	VIII.	10.785	1.639	8.610	620	21.654	70.3	6.496	728	1.589	342	9.155	29.7	
	IX.	10.940	1.540	9.158	627	22.265	71.5	6.354	639	1.552	345	8.890	28.5	
	X.	12.538	1.509	9.372	628	24.047	71.0	7.247	642	1.568	343	9.800	29.0	
XI.	11.573	1.400	9.901	631	23.505	72.0	6.740	588	1.463	347	9.138	28.0		
1934. XII.—1935. XI. összesen:		131.829	16.549	107.741	7.489	263.608	72.0	74.155	7.087	17.035	4.146	102.423	28.0	
1935.	XII.	13.110	1.414	9.485	638	24.647	71.7	7.408	576	1.386	350	9.720	28.3	
	I.	10.727	1.177	9.058	646	21.608	72.3	6.110	503	1.322	355	8.290	27.7	
1936.	II.	11.241	1.215	9.434	650	22.540	73.0	6.185	490	1.303	358	8.336	27.0	
	III.	10.608	1.287	8.977	653	21.525	72.4	5.918	546	1.381	359	8.204	27.6	
	IV.	10.959	1.251	9.420	653	22.283	72.3	6.283	530	1.372	358	8.543	27.7	
	V.	11.267	1.474	9.787	652	23.180	72.6	6.368	585	1.456	356	8.765	27.4	
	VI.	10.248	1.553	9.712	648	22.161	72.6	5.880	636	1.507	353	8.376	27.4	
	VII.	11.415	1.698	9.662	645	23.420	71.4	6.608	712	1.699	349	9.368	28.6	
	VIII.	10.808	1.803	8.958	643	22.212	70.2	6.600	760	1.726	350	9.436	29.8	
	IX.	11.643	1.688	9.278	644	23.253	70.6	6.958	679	1.713	349	9.699	29.4	
	X.	13.224	1.696	10.010	649	25.579	70.3	7.960	698	1.782	351	10.791	29.7	
XI.	11.539	1.449	10.301	657	23.946	71.9	6.810	595	1.601	355	9.361	28.1		
935. XII.—1936. XI. összesen:		136.789	17.705	114.082	7.778	276.354	71.7	79.088	7.310	18.248	4.243	108.889	28.3	
1935. I—XI.		119.178	15.249	99.096	6.878	240.401	72.0	67.152	6.554	15.811	3.805	93.322	28.0	
1936. I—XI.		123.679	16.291	104.597	7.140	251.707	71.7	71.680	6.734	16.862	3.893	99.169	28.3	
Összehasonlítások	1936. XI. havában	szám- szerűleg	— 34	+ 49	+ 400	+ 26	+ 441	—	+ 70	+ 7	+ 138	+ 8	+ 223	—
	1935. XI. havához képest több (+) kevesebb (—)		%-ban	— 0.3	+ 3.5	+ 4.0	+ 4.1	+ 1.9	—	+ 1.0	+ 1.2	+ 9.4	+ 2.3	+ 2.4
	1935. XII.—1936. XI. időszakban	szám- szerűleg	+4.960	+ 1.156	+6.341	+ 289	+ 12.746	—	+4.933	+ 223	+1.213	+ 97	+6.466	—
	1934. XII.—1935. XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)		%-ban	+ 3.8	+ 7.0	+ 5.9	+ 3.9	+ 4.8	—	+ 6.7	+ 3.1	+ 7.1	+ 2.3	+ 6.3
	1936. I—XI. időszakban, 1935. I—XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	szám- szerűleg	+4.501	+1.042	+5.501	+ 262	+ 11.306	—	+4.528	+ 180	+1.051	+ 88	+5.847	—
	%-ban		+ 3.8	+ 6.8	+ 5.6	+ 3.8	+ 4.7	—	+ 6.7	+ 2.7	+ 6.6	+ 2.3	+ 6.3	—

*) Az 1936. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben.*)

Időszak		Összes postai szerveknél:									
		Posta		Távíró		Távbeszélő		Rádió		Összes	
		munkaegységek száma									
		ezrekben		%o-ban		ezrekben		%o-ban		ezrekben	
Az 1930. évben		285.032	62.4	39.086	8.6	122.558	26.8	9.844	2.2	456.520	
Az 1931. évben		242.007	59.9	32.449	8.0	118.819	29.4	10.728	2.7	404.003	
Az 1932. évben		206.558	58.3	25.695	7.2	111.512	31.4	11.074	3.1	354.839	
Az 1933. évben		198.445	58.2	23.550	6.9	108.373	31.8	10.686	3.1	341.054	
Az 1934. évben		202.268	57.8	23.268	6.6	113.602	32.4	11.237	3.2	350.375	
Az 1935. évben		206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090	
1934.	XII.	19.654	60.8	1.833	5.7	9.869	30.5	952	3.0	32.308	
	I.	16.617	57.7	1.659	5.8	9.554	33.2	968	3.3	28.798	
1935.	II.	15.220	54.9	1.549	5.6	9.964	36.0	976	3.5	27.709	
	III.	15.812	54.9	1.957	6.8	10.073	34.9	979	3.4	28.821	
	IV.	16.708	55.3	1.833	6.1	10.684	35.4	977	3.2	30.202	
	V.	16.581	55.8	1.856	6.2	10.306	34.7	973	3.3	29.716	
	VI.	15.547	53.1	2.019	6.9	10.722	36.6	965	3.4	29.253	
	VII.	17.172	55.8	2.245	7.3	10.391	33.8	962	3.1	30.770	
	VIII.	17.281	56.1	2.367	7.7	10.199	33.1	962	3.1	30.809	
	IX.	17.294	55.5	2.179	7.0	10.710	34.4	972	3.1	31.155	
	X.	19.785	58.4	2.151	6.4	10.940	32.3	971	2.9	33.847	
XI.	18.313	56.1	1.988	6.1	11.364	34.8	978	3.0	32.643		
1934. XII.—1935. XI. összesen		205.984	56.3	23.636	6.4	124.776	34.1	11.635	3.2	366.031	
1935.	XII.	20.518	59.7	1.990	5.8	10.871	31.6	988	2.9	34.367	
	I.	16.837	56.3	1.680	5.6	10.380	34.7	1.001	3.4	29.898	
1936.	II.	17.426	56.4	1.705	5.5	10.737	34.8	1.008	3.3	30.876	
	III.	16.526	55.6	1.833	6.2	10.358	34.8	1.012	3.4	29.729	
	IV.	17.242	55.9	1.781	5.8	10.792	35.0	1.011	3.3	30.826	
	V.	17.635	55.2	2.059	6.4	11.243	35.2	1.008	3.2	31.945	
	VI.	16.128	52.8	2.189	7.2	11.219	36.7	1.001	3.3	30.537	
	VII.	18.023	55.0	2.410	7.4	11.361	34.6	994	3.0	32.788	
	VIII.	17.408	55.0	2.563	8.1	10.684	33.8	993	3.1	31.648	
	IX.	18.601	56.4	2.367	7.2	10.991	33.4	993	3.0	32.952	
	X.	21.184	58.3	2.394	6.6	11.792	32.4	1.000	2.7	36.370	
	XI.	18.349	55.1	2.044	6.1	11.902	35.7	1.012	3.1	33.307	
1935. XII.—1936. XI. összesen		215.877	56.0	25.015	6.5	132.330	34.4	12.021	3.1	385.243	
1935. I—XI.		186.330	55.9	21.803	6.5	114.907	34.4	10.683	3.2	333.723	
1936. I—XI.		195.359	55.7	23.025	6.6	121.459	34.6	11.033	3.1	350.876	
Összehasonlítások	1936. XI. havában 1935. XI. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 36	— + 56	— + 538	— + 34	— + 664				
		%o-ban	+ 0.2	— + 2.8	— + 4.7	— + 3.5	— + 2.0				
	1935. XII. — 1936. XI. időszakban 1934. XII.—1935. XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 9.893	— + 1.379	— + 7.554	— + 386	— + 19.212				
		%o-ban	+ 4.8	— + 5.8	— + 6.1	— + 3.3	— + 5.2				
	1936. I—XI. idő- szakban 1935. I—XI. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 9.029	— + 1.222	— + 6.552	— + 350	— + 17.153				
		%o-ban	+ 4.8	— + 5.6	— + 5.7	— + 3.3	— + 5.1				

Az 1936. évi adatok ideiglenesek.

A rádióengedélyesek száma a múlt évvel szemben 12.130, a f. évi október hónaphoz viszonyítva pedig 4.289 előfizetővel gyarapodott. Különösen az október hónappal szemben mutatkozó szaporulat igen jelentős, mert ebben az időszakban hasonló arányú emelkedés az 1930. év óta nem fordult elő. Az engedélyesek száma az 1931. évben 4.076-al, az 1932. évben 646-tal, az 1933. évben 3.348-al és az 1935. évben 2.243-al emelkedett. Az előfizetői szaporulathoz 1640 Budapestre és 2649 a vidékre esett, vagyis a budapesti rádióengedélyesek számának 1·32%-os emelkedésével szemben a vidéki engedélyesek száma egy árnyalattal gyengébb, 1·14% emelkedést mutathat fel.

II.

A forgalom munkaegységeken.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységeken is kifejezi, mint-hogy az összforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám erre nem alkalmas. Ebben a darabszámokban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadhatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez olymódon történt, hogy minden egyes szolgáltatást — a munka minőségének, mennyiség-

nek és az elvégzés időtartamának figyelembe vételével — értékeltünk. Az értékelés eszköze a munkaegység. A közös nevezőre, — a munkaegységre — hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységeiben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. Bár egyes munkák értékelése az évek folyamán megváltozott, az itt közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Ezek az adatok azonban a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek darabszámával nem azonosak.

A munkaegységeken kifejezett forgalom a múlt évvel szemben csak kisebb mértékben, 2·0%-kal emelkedett. Ezt a látszólag kedvezőtlen eredményt a posta üzletág viszonylag gyengébb forgalma idézte elő, amely viszont az illetménykifizetések elmaradásával kapcsolatos pénzforgalom csökkenésének a következménye. A többi üzletágak közül a távirómunkaegységek darabszáma 2·8%-kal, a távbeszélő munkaegységek darabszáma 4·7%-kal, a rádiómunkaegységeké pedig 3·5%-kal emelkedett.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

TÁVBESZÉLŐ.

Nagybritannia.

Az angol postaigazgatás legutóbb egy nagyon tetszetős kiállítású színes fedélű füzetet adott ki, amelyben a távbeszélő-sakkjátékot ismerteti és propagálja. Bevezetőül megemlíti, hogy a többszöri távbeszélő díjleszállítás a távbeszélőnek a társasági életben való újabb felhasználását tette lehetővé. Érdekes jövője van például a távbeszélő-sakkjátéknak. Ugyanis a távbeszélő-sakkjáték, klub körökben már is nagy érdeklődést keltett, különösen a távolsági játszma megrendezésénél. A kis propaganda füzet ismerteti a posta által nyújtott távbeszélő kedvezményeket, majd részletesen tárgyalja és képeken bemutatja a távbeszélő-sakkjáték lebonyolítását.

A legtöbb klub véleménye szerint a távbeszélő-sakkjáték megfelelő és gazdaságos. A klubok képviselői sokszor időhiánya miatt akadályoztatva vannak a versenyen való megjelenésen; ezt a nehézséget a távbeszélő-sakkjáték már áthidalta, mert ennek révén a távoli versenyeken az otthoni klubból is lehet játszani. A távbeszélő-sakkjáték időt és pénzt takarít meg, mert általában olcsóbb, mint az utazás és szálló költségei.

Távbeszélő-sakkjáték céljaira a távbeszélő összeköttetést legalább három órára kell kérni. Ennek díja az első félórára a közönséges beszélgetés díjának háromnegyed része, minden további félóráért pedig a közönséges beszélgetés díjának felét kell fizetni. Ezekről a díjakról a távolsági sakkversenyeket rendező klubtitkárságok

KIR

A.M.

részére könnyen áttekinthető díjtáblázatot is tettek közzé. Ez a díjtáblázat távolságok és díjazási időszakok szerint csoportosított

kiszámított díjtételeket tartalmaz. A táblázatot érdekességére való tekintettel, bemutatom:

Időtartam 3 óra	Távolság mérföldekben			
	35—50	50—75	75—125	125-nél több
	£. s. d.	£. s. d.	£. s. d.	£. s. d.
Délután 2 és 4 óra között bármikor kezdve	1 12 6	2 8 9	3 5 0	4 1 3
Délután 5 és 8 óra között bármikor kezdve	1 10 0	2 3 9	2 15 0	3 6 3
Délután 6 és 9 óra között bármikor kezdve	1 7 6	1 18 9	2 5 0	2 11 3
Délután 7 és éjjel 2 óra között bármikor kezdve	1 4 4	1 12 6	1 12 6	1 12 6

A következő táblázatban a fontosabb városok közötti távbeszélő összeköttetések kiszámított mérsékelt díjtételeit tüntetik fel. Hozzáteszik, hogy további részletes felvilágosítások adására az angol távbeszélő szolgálat bármikor készséggel rendelkezésre áll.

A kis propaganda füzet ismerteti ezután, hogyan kell a távbeszélő-sakkversenyt lebonyolítani. Mindenekelőtt megállapítja, hogy a távbeszélő-sakkversenynél bizonyos szabályokhoz kell alkalmazkodni. Az itt ismertetett szabályokat az angol sakkszövetség átvizsgálta és jóváhagyta. Így pl. a verseny lebonyolításához mindkét oldalon néhány tisztséget kell betölteni. Ezek röviden a következők:

a **távbeszélős** az itteni versenyző fél lépéseit közli távbeszélőn a távoli versenyzővel, és feljegyzi a távoli fél távbeszélő útján megkapott lépéseit;

a **közvetítő** tartja fenn az összeköttetést az egyes versenyasztalok és a távbeszélős közt, akivel továbbítás végett közli az itteni versenyző lépéseit, valamint a távbeszélő útján érkező jelentéseket az itteni versenyasztalok részére átveszi, illetőleg közvetíti;

a **bíró** az itteni versenykapitánnyal egyetértve ügyel a távoli versenyző érdekeire, különösen ellenőrzi az órák indítását és megállítását.

A verseny megkezdése előtt a követ-

kező lapokat és jegyzetpapírokat kell előkészíteni:

1. a versenyasztal számának megfelelő számmal ellátott kis papírlapot (1. sz. képen A);

2. a versenyasztal számával ellátott előjegyzési lapot (1. sz. kép B);

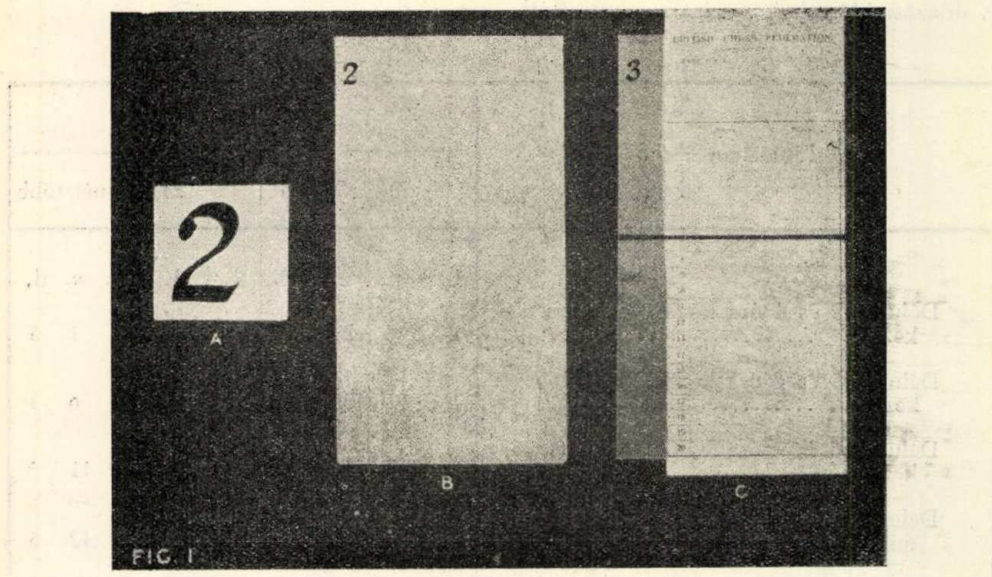
3. jegyzetpapírt, lehetőleg az angol sakkszövetség által hivatalosan kiadott alakban; erre mindegyik versenyző feljegyzi saját lépéseit.

A lépés továbbítása úgy történik, hogy a közvetítő a versenyasztal előjegyzési lapját a távbeszélős asztal jobboldalára helyezi, az pedig a lépést a távoli versenyző részére távbeszélőn beolvassa. A távoli versenyző lépését a távbeszélőssel hasonló módon közlik, az pedig a közölt lépést a jegyzet lapra feljegyzi s asztalának baloldalára helyezi, ahonnan azt a közvetítő az itteni megfelelő versenyasztalra viszi. Ekkor a közvetítő megvárja míg az itteni versenyző a távoli fél lépése szerint lép s csak akkor indítja meg az itteni versenyző óráját. — Ez az eljárás mindaddig folytatódik, amíg a versenyt be nem fejezték.

A 2. sz. kép az előkészített verseny távbeszélő asztalát, a 3. sz. kép pedig a már megkezdett verseny távbeszélését munkakönyvben mutatja be.

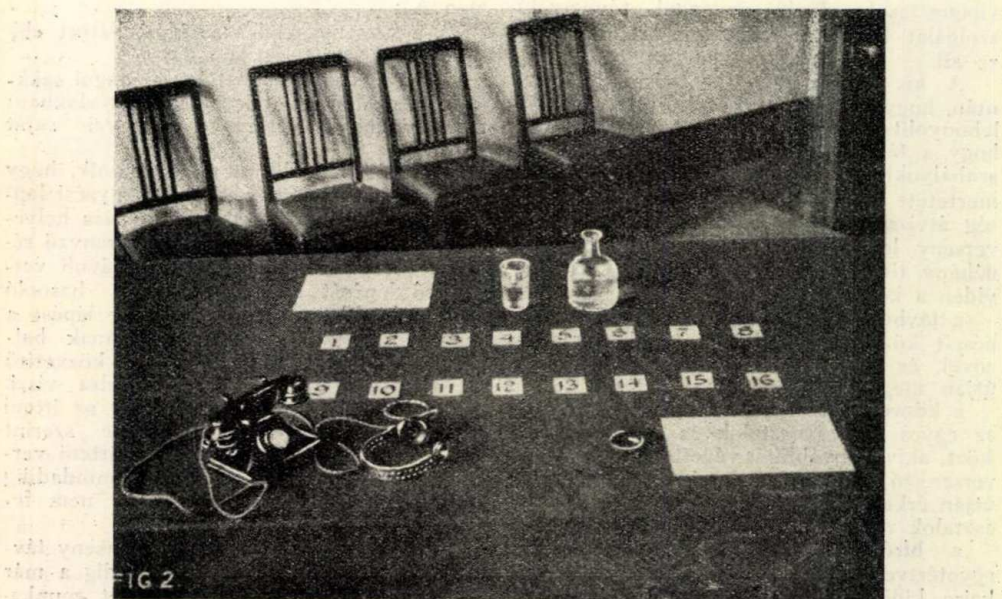
A tetszetős propagandafüzet további ré-

1. sz. kép. A. 2. B. 3. C.

1. sz. kép.

2. sz. kép. A room with several chairs and a table. On the table are various items including a glass, a bottle, and a small object. The items are numbered 1 through 16.

2. sz. kép.

3. sz. kép.

sze még részletes útmutatásokat nyújt a bíró, a versenyző, a távbeszélős és a közvetítő részére.

RADIO.

Ausztria.

Az osztrák rádiótársaság (RAVAG) OER2 hívójelű rövidhullámú adója sikeres átépítés után, 25,42 méter hullámon 1,5 kw teljesítménnyel, adásait ismét megkezdte. Az adó hétköznapokon 15-től 23 óráig, szombaton 24 óráig Bécs rádió műsorát közvetíti. Az osztrák rádiótársaság ez állomás figyelőitől vételértesítést kér. (R. We. 1936/48.)

Franciaország.

A francia vasúttársaságok által kísérletképpen kocsirendezésnél használt rövidhullámú rádió összeköttetésekkel olyan jó eredményeket értek el, hogy e szolgálat fejlesztéseképpen ma már 32 rendező szolgálatot ellátó mozdonyt szereltek fel megfelelő adó- és vevőberendezéssel. A kimondott kocsirendezési szolgáltatón kívül kísérletek folynak arra nézve is, hogy hosszú tehervonatokon a mozdony és az utolsó, úgynevezett záró kocs között, rövidhullámú állandó rádióösszeköttetést biztosítsanak. (F. 1936:24.)

A francia postaigazgatás elhatározta, hogy a magánosoknak kiadott, de eddig nem értékesített, illetőleg meg nem valósított rádióműsorelosztó központokat saját kezelésében fogja felállítani. Ezekhez a rádió elosztó központhoz egyelőre csak távbeszélő előfizetők csatlakozhatnak. Ezt a vezetékes rádiót elsősorban nagy gyárvidékeken és rossz vételviszonyokkal rendelkező távol fekvő vidékeken fogják berendezni. A vezetékes rádión 4–5 tetszés szerint választható műsort lehet majd hallgatni. (F. 1936:24.)

Németország.

Tíz éve annak, hogy 1926. év október 31-én, a közvetlen német–japán rádiótávíró forgalmat megnyitották. Az összeköttetés kezdetben csak napi néhány órát jelentett, ma azonban éjjel-nappal dolgoznak. A kezdet nehézségeit a németek és japánok együttes munkája legyőzte s a közel 9000 kilométeres hatalmas távolság áthidalása ma már megszokottá vált. Az eleinte csak Japán felé irányuló egyoldalú rádiótávíró forgalom 1929. év elején kétirányúvá fejlődött. 1935. év márciusában indult meg Berlin és Tokio közt a közvetlen rádiótávbeszélő forgalom. Amíg a forgalom 1935. év május havában 14 darab-összesen 98 per-

ces beszélgetésből állott, addig 1936. év augusztus havában már 95 drb. összesen 742 perces beszélgetést mutatnak fel. A Japánnal való rádióforgalom Németország legerősebb tengerentúli rádió viszonyatai közé tartozik. Így pl. az olimpiai játékok ideje alatt a Japán felé irányuló forgalomban 3500 drb. táviratot összesen 107.500 szóval, a Németország felé irányuló forgalomban pedig 2600 drb. táviratot összesen 39.000 szóval dolgoztak fel. A közben rendszeresített képrádió összeköttetésen ebben az időben 12.200 négyzetcentiméter képet továbbítottak. A két nagy nemzet közt létesített kapocs a gyenge kezdetből az elmúlt tíz év alatt olyan közlekedési tényezővé fejlődött, amelyet már egyikük sem nélkülözhet. (F. 1936:22.)

*

A rádióelőfizetők száma 1936. év december 1-én 7,937,907-re emelkedett, a november elsejei 7,757,265-tel szemben. Az egyhónapos emelkedés tehát 180.642 előfizető (százalékban 2,33% a növekedés). A december elsejei előfizetői számban az 550.185 ingyenes engedély is fel van véve. (D. V. Z. 1936:50.)

Norvégia.

A most piacra kerülő rádió népvévé ára 86 norvég korona (73 pengő). Ezt az igen mérsékelt árat csak úgy tudták elérni, hogy a szabadalom tulajdonosokkal, a gyárakkal, a kereskedőkkel ebből a célból külön megállapodásokat létesítettek. Így például a Telefunken, a Philips és a Tungsram cégek a népvévé első felszereléséhez lámpákat rendkívüli mérsékelt áron bocsátanak rendelkezésre, a szabadalmak tulajdonosával lényegesen kisebb részesedésben, a kereskedőkkel pedig 30% rabat helyett 15% rabatban állapodtak meg. (F. 1936:23.)

Olaszország.

Badoglio tábornagnak az abessziniai hadjáratról írt most megjelent könyvéből

kitűnik, hogy az olasz csapatok 1200 rádióállomást tartottak üzemben. Használtak rámutatott arra, hogy a csapatokat a rádióösszeköttetések kiszolgálására és igénybevételére még fokozottabban ki kell képezni, továbbá, hogy — vezetéképítés megtakarítása céljából, — a rádióösszeköttetéseket éppen a rövidebb útszakaszokon kell süríteni, vagyis, számukat emelni. A rádió különben is a háború legfontosabb hírszolgálati eszközének bizonyult. (R. Wo. 1936:50.)

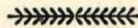
*

Az olasz rádióelőfizetők száma, az utolsó év nagy eseményei következtében, igen erősen emelkedett s 1936. év október havában elérte a 600.000-es számot. Az orvhallgatók számát ugyanennyire becsülik s így a rádiózók összes száma kb. 1,2 millió. Ezt a számot a rádiókereskedők forgalma is igazolja. Az orvhallgatók elleni küzdelem ezidőszerint nem mutat fel eredményeket. Lehetséges, hogy a mértékadó olasz felfogás fontosabbnak tartja a rádió útján elérhető emberek számának akár orvhallgatókkal való növelését, mint a rádió jövedelmének emelését. Különben a rádió előfizetési díjaknak újból való szabályozását kívánják, aminek megtörténte nélkül a rádióelőfizetők számának további emelkedése nehézségekbe ütközik. (F. 1936:24.)

Svédország.

A svéd szórakoztató rádió Karlshammiban rádió műsorelosztó központot helyezett üzembe, amelynek közvetítésével a távbeszélő előfizetők az egész rádióműsort közvetlenül a távbeszélő áramkörből vehetik. A készülékek úgy vannak megszerkesztve és bekapcsolva, hogy a rádióközvetítést sem a beérkező, sem a kiinduló beszélgetések nem zavarják. Ezidőszerint csak egyféle műsort lehet így hallgatni, de meg van a lehetősége annak, hogy három különböző műsor közül lehessen majd választani. (F. 1936:24.)

Dr. Teész Frigyes.

Kiadó: Dr. LŐRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.